

Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurları

Azərbaycan islam həmrəyliyini möhkəmləndirən ölkədir

Son illərdə Azərbaycanın həm Avropanın, həm də Asiya-nın müxtəlif regionlarında yerləşən dövlətləri ilə ikitərəfli əlaqələri ölkəmizi qitələrarası qovşağa çevirib. Eyni zamanda ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi Azərbaycanın xarici siyasətinin vacib istiqamətlərindən biridir.

Eləcə də Avrasiyanın bir çox ölkəsi siyasi və iqtisadi çəkisi getdikcə daha da artan Azərbaycanla əməkdaşlıqlarını dərinləşdirməkdə maraqlıdır. Buna görə ki, Azərbaycanın sıx dostluq və qardaşlıq əlaqələri qurduğu, qarşılıqlı münasibətləri strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksələn ölkələrin sayı artır.

Son illərdə isə türk dünyası və islam ölkələri ilə əlaqələr özünün yüksəliş mərhələsinə qədər qayıb. Prezident İlham Əliyev ölkəmizin xarici siyasətini dəyərləndirərək türk dünyası ilə münasibətlərin daha da möhkəmləndiyini, islam ölkələri ilə əlaqələrin getdikcə daha da gücləndiyini bildirir. Bu ölkələrdən biri də qardaş Pakistandır.

Bəllidir ki, iki ölkə arasında möhkəm dostluq və qardaşlıq təməlləri üzrə qurulmuş strateji tərəfdaşlıq münasibətləri yüksək səviyyədədir. Hər iki ölkə həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli platformalarda bir-birinə daim dəstək göstərir və əlaqələr bütün sahələrdə sürətlə inkişaf edir.

Azərbaycan və Pakistan arasında əməkdaşlıqda dost ölkələrimizin bir-birinin haqq işini fəal

şəkildə müdafiə etməsi xüsusi yer tutur. Vaxtilə Ermənistan Azərbaycan ərazilərini işğal etdiyinə görə Pakistan bu ölkə ilə diplomatik əlaqələr qurmayan və onun müstəqilliyini tanımayan dövlətlərdən biridir.

İlham Əliyevin iyulun 11-12-ni əhatə edən dövlət səfəri isə Azərbaycan və Pakistan arasındakı strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin daha da gücləndirilməsi və bütün sahələr üzrə əməkdaşlığın hərtərəfli genişləndirilməsi baxımından tarixi önəm kəsb etdi.

32 illik uğurlu diplomatik münasibətlər

Pakistan Azərbaycanın müstəqilliyini ilk tanyan (12 dekabr 1991-ci il) dövlətlərdən biri olub. İki ölkə arasında diplomatik əlaqələr 1992-ci il iyunun 9-da qurulub. Həmin dövrdən sonra iki ölkə arasında əlaqələr daim inkişaf etdirilib və bugünkü strateji mütəfəqitlik səviyyəsinə yüksəlib. 1993-cü ilin martında Pakistanın Bakıda, 1997-ci ilin avqustunda isə Azərbaycanın İslamabadda səfirlikləri təsis edilib.

Azərbaycan və Pakistan arasında müqavilə-hüquq bazası kifayət qədər genişdir. İndiyə qədər 38 sənəd imzalanıb, 25 sənəd layihəsinə isə hazırda baxılmaqdadır.

İlham Əliyevin bu səfəri zamanı isə iki dost ölkə arasında müxtəlif sahələri əhatə edən 15 sənəd imzalanıb.

Azərbaycandan başqa heç bir ölkə bunu etməyib

1995-ci ilin oktyabrında Bakıda "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Pakistan İslam Respublikası Hökuməti arasında hökumət səviyyəsində Azərbaycan-Pakistan Birgə Komissiyasının yaradılması haqqında Protokol" imzalanıb, 2000-ci ildə isə Birgə Komissiyanın 1-ci iclası keçirilib. Bununla da iki ölkə arasında iqtisadi münasibətlərin əsası qoyulub.

Azərbaycan ilə Pakistan arasında iqtisadi və ticarət sahələrində aktivləşən ikitərəfli münasibətlərin səviyyəsinə uyğun deyil. Bununla belə bu sahədə də əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi üçün böyük potensial var. 2023-cü ildə iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsinin həcmi 27 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Pakistan tərəfi Azərbaycan şirkətlərinin bu ölkəyə sərmayə qoymasında çox maraqlıdır.

Hazırda Azərbaycanda 3600-dən çox Pakistan şirkəti qeydiyyatda alınıb və onlar sənaye, kənd təsərrüfatı, tikinti, ticarət, nəqliyyat və xidmət sahələrində aktiv fəaliyyət göstərir. Pakistan şirkətləri işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yenidənqurma və bərpa işlərində iştirak üçün də müraciət ediblər. Azərbaycan Pakistan ilə iqtisadi-ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsinə vacib hesab edir.

Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə, Pakistandan idxal olunan düyü məhsullarının idxal rüsumunu birtərəfli güzəşt tətbiq edilməklə 2027-ci il dekabrın 31-dək 15 faizdən 0 faizə endirilib.

Iyulun 11-də İslamabadda İlham Əliyevin Pakistan İslam Respublikasının Baş naziri Məhəmməd Şəhbaz Şərif ilə keçirilən geniş tərkibdə görüşdə bu məsələyə xüsusi olaraq toxunulub.

Şəhbaz Şərif buna görə İlham Əliyevə təşəkkür edərək bildirib: "Pakistanın xeyrinə böyük lütfünüzə - düyü ixracına görə mən necə təşəkkür etməyə bilərəm. Həç bir gömrük rüsumu yoxdur, düyü ixracı rüsumdan tamamilə azad

olunub. Azərbaycandan başqa heç bir ölkə bunu etməyib. Məhz buna görə biz bu unikal əlaqələrdən bu qədər məmnunuq".

Bu dostluq, qardaşlıq yeni deyil

Baş nazir onu da bildirib ki, Azərbaycan xalqı Pakistan xalqını sevir. Qarşılıqlı olaraq Pakistan xalqı da Azərbaycan xalqına çox minnətdardır. Bu, sanki bir qəlbə döyünən iki ürəkdir. Bu dostluq, qardaşlıq yeni deyil, onillikləri əhatə edir. Pakistan həmişə hər məsələdə Azərbaycanın yanında olub və Azərbaycan da hər zaman bütün hallarda Pakistanın yanında durur.

Şəhbaz Şərif hətta Azərbaycana səfəri zamanı onun şərafinə verilən ziyafətdə yediyi yeməyin dadını da unutmayıb: "2023-cü ildə mənə Azərbaycana dəvət etdiyiniz çox yaxşı xatirədir. Səxavətiniz və çox səmimi qonaqpərvərliyinizlə bağlı o xoş anları hələ də xatırlayıram. Nəhar zamanı ləziz yeməyiniz hələ də xatirədir. Kaş onun dadına bir də baxa bilirdim. Lakin bunun üçün Sizin möhtəşəm ölkənizi yenə də ziyarət etməliyəm. İnşallah, noyabr ayında gələcəyəm".

O, Pakistanın Qarabağ məsələsində həmişə Azərbaycanın mövqeyini dəstəklədiyini və heç vaxt bu dəstəyi dayandırmadığını vurğulayıb. Baş nazir hesab edir ki, bu, dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin gücüdür. İlham Əliyevin Pakistanla səfəri isə mövcud vəziyyəti daha da gücləndirəcək, münasibətləri transformasiya edəcək.

Tərəfdaşlığımızın təməlini qardaşlıq təşkil edir

Geniş tərkibli görüşdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev isə bildirdi ki, tərəfdaşlığımızın təməlini qardaşlığımız, Pakistan və Azərbaycan xalqlarının bir-birinə münasibətdə qardaşlıq hissləri təşkil edir. İki qardaş ölkə həmişə çətin zamanlarda bir-birinin yanında olub. 2020-ci ildə Votən müharibəsi zamanı Pakistan öz bəyanatları ilə Azərbaycana açıq şəkildə siyasi dəstək verən ölkələrdən biri idi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü ilə bağlı mövqeyini birmənalı şəkildə ifadə edirdi.

Azərbaycanın da Cəmmu və Kəşmirlə bağlı mövqeyi yaxşı məlumdur. Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının bu məsələ ilə bağlı qətnamələrinin yerinə yetirilməsinə dəstəkləyir: "Haqq Sizin tərəfinizdədir, əda-

lət, beynəlxalq hüquq Sizin tərəfinizdədir. Azərbaycan öz mövqeyini birmənalı şəkildə ifadə edən və öz mövqeyini müdafiə edən ölkələrdən biridir".

Azərbaycan-Pakistan əlaqələri yüksək inkişaf dövrünü yaşayır

Iyulun 12-də İslamabadda İlham Əliyevin Pakistan İslam Respublikasının Prezidenti Asif Əli Zərdari ilə geniş tərkibdə görüşü olub. Görüşdə ölkələrimiz arasında siyasi əlaqələrin yüksək səviyyədə olmasından məmnunluq ifadə edildi. Pakistanın və Azərbaycanın daim bir-birini dəstəkləməsi, xüsusilə torpaqlarımız otuz il ərzində işğal altında olduğu dövrdə Pakistanın ölkəmizə siyasi dəstəyi, Azərbaycanın haqlı və ədalətli mövqeyini müdafiə etməsi, beynəlxalq hüququn prinsiplərini rəhbər tutması yüksək qiymətləndirildi. Hazırda ölkələrimiz arasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi üçün yaxşı potensialın olduğu vurğulandı. Prezident Asif Əli Zərdari Azərbaycanın COP29-a evsahibliyi etməsi münasibətilə Prezident İlham Əliyevə təbrik etdi. Dövlətimizin başçısı da Pakistan Prezidentini COP29-a dəvət etdi. Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin, investisiya sahəsində əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi məsələləri müzakirə olundu.

Səfər çərçivəsində İlham Əliyev iyulun 12-də İslamabadda Pakistan Hərbi Hava Qüvvələrinin Nur Xan bazasının ərazisindəki "Milli Aerokosmik Elm və Texnologiya Parkı"nda hərbi sergi ilə tanış oldu.

Əminliklə deyə bilərik ki, bu gün Azərbaycan-Pakistan münasibətləri üçün hər iki ölkənin dövlət rəhbərlərinin səyləri nəticəsində özünün ən yüksək inkişaf dövrünü yaşayır. Azərbaycanın Vətən müharibəsində qələbəsi və antiterror tədbirləri nəticəsində öz suverenliyini tam bərpa etməsi ilə Cənubi Qafqazda yaranan yeni realılıqların və əməkdaşlıq imkanlarının ikitərəfli və çoxtərəfli əlaqələrin dərinləşməsi istiqamətində yeni perspektivlər açır. Prezident İlham Əliyev Pakistanla dövlət səfəri ölkələrimiz arasındakı ikitərəfli münasibətlərə yeni məzmun və keyfiyyət gətirəcək, qarşılıqlı əməkdaşlığın daha geniş sahələri əhatə etməsini və uzunmüddətli dövrdə dərinləşməsinə təmin edəcək.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Əbədi mütəfəqitlik

Azərbaycan və Pakistan arasında imzalanmış sənədlər münasibətləri yeni səviyyəyə yüksəldəcək

"Prezident İlham Əliyevin Pakistan İslam Respublikasına dövlət səfəri Prezidentin təyinatı ilə qardaş ölkəyə ənənədən beynəlxalq arenada böyük rezonansa səbəb oldu. Pakistanın qırclarının Azərbaycan liderinin təyinatını müəyyən etməsinə əks etdirən kadrların mayımları hər kəsin diqqət mərkəzində oldu".

Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Müşfiq Cəfərov deyib. Deputat bildirib ki, Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şəhbaz Şərifin Prezident İlham Əliyevə İslamabadın hava limanındaca şəxsən yüksək səviyyədə qarşılama, keçirilən görüşlər, imzalanan sənədlər, dostluq və qardaşlığa əsaslanan bəyanatlar bu mütəfəqitliyin əbədi olacağından xəbər verir. Dövlət başçısının Pakistan İslam Respublikasına dövlət səfəri çox mühüm hadisələrlə yadda qaldı. Pakistanla Azərbaycan arasında qardaşlıq münasibətlərinin təməli bu gün deyil, çoxdan qoyulub. İkitərəfli və çoxtərəfli münasibətlər Azərbaycan və Pakistan hər zaman bir-birini dəstəkləyir. Pakistan Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə görə onunla heç bir diplomatik münasibət qurmayan dövlətlərdən biridir və bu addım ölkəmiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. "Dövlətimiz də öz növbəsində Cəmmu və Kəşmir məsələsində birmənalı dəstəyini Pakistandan heç vaxt əsirgəməyib. Prezident İlham Əliyev də öz çıxışında qeyd etdi ki, Kəşmirdəki qardaşlarımızla çiyin-çiyinə dayanacağıq, beynəlxalq hüquqa sadıq qalmaqda davam edəcəyik, ədalətin tərəfində olacağıq", - deyərək deputat xatırladı.

O qeyd edib ki, səfər çərçivəsində imzalanan sənədlər yüksək səviyyədə olan ikitərəfli münasibətləri daha yeni bir səviyyəyə qaldıracaq. Bu görüşdən sonra əminliklə deyə bilərik ki, qardaş ölkələr arasındakı investisiyalar və ticarət dövriyyəsi dəfələrlə artacaq.

Azərbaycan-Türkiyə-Pakistan üçtərəfli formatından danışan deputat bildirib ki, 44 günlük müharibə zamanı bu üçtərəfli format smaqdan uğurla keçərək özünü təsdiqləyib: "Azərbaycan üçün Türkiyə və Pakistanın mədəni-siyasi dəstəyi böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu dəstəyin müharibədən sonrakı dövrdə də davam etməsi cəmiyyətimiz tərəfindən hər zaman yüksək qiymətləndirilir".

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artması müxtəlif dövlətlərlə münasibətlərə müsbət təsir göstərir, onları strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə qaldırır. Bu ölkələrdən biri də Azərbaycanın sıx dostluq və qardaşlıq əlaqələri olan Pakistandır. İkitərəfli əlaqələr siyasi, iqtisadi və humanitar sahələrdə fəal inkişaf edir.

arasında iqtisadi əlaqələrin inkişafına necə təsir edəcək?

- Prezident İlham Əliyevin Pakistanla səfəri ikitərəfli əlaqələrin möhkəmləndirilməsində mühüm mərhələ oldu. Ticarət, texnologiya və turizm sahələrində əsas sazişlərin imzalanması iqtisadi əməkdaşlığın artırılmasına yönəlib. İkitərəfli investisiyaların 2 milyard dollara çatdırılması öhdəliyi əhəmiyyətli qarşılıqlı artım potensialını vurğulayır. Bu səfər texnologiya mübadilə və turizmin inkişafına tökan verir, Azərbaycan və Pakistan arasında güclü iqtisadi tərəfdaşlığı təşviq edir.

- Rəsmi Bakı ilə İslamabad arasında iqtisadi əlaqələrin hazırkı səviyyəsini necə qiymətləndirirsiniz?

- Bakı ilə İslamabad arasında iqtisadi əlaqələrin hazırkı səviyyəsi sabitdir və sürətlə inkişaf edir. Azərbaycan və Pakistan arasında ticarət dövriyyəsi iki dəfədən çox artaraq 2020-ci ildəki 13,283 milyon dollardan 2022-ci ildə 28,1 milyon dollara çatıb, 2023-cü ildə isə 100 milyon

dolları ötüb. Pakistan düyüsü üçün xüsusi qaydaların tətbiqi qərarı ikitərəfli ticarəti artırmaq istəyini əks etdirir. Preferensial Ticarət Sazişi və Transiz Ticarət Sazişi başa çatdıqdan sonra hər iki ölkə ticarətinin liberalləşdirilməsinə və genişləndirilməsinə davam edir. Proqnoz nikbindir, bu da iqtisadi əməkdaşlığın yaxşı perspektivlərindən xəbər verir.

- Prezident İlham Əliyevin Pakistanla səfəri zamanı bir sıra mühüm sazişlər və anlaşma memorandumları imzalanıb. Bunlar ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişaf səviyyəsinə necə təsir edəcək?

- Prezident İlham Əliyevin Pakistanla səfəri zamanı müxtəlif sektorlar, o cümlədən ticarət, turizm, elm və texnologiya, mədəni mübadilə sahələrində 15 mühüm saziş və anlaşma memorandumı imzalanıb. Bu sazişlər Azərbaycan və Pakistan arasında strateji tərəfdaşlığı əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirəcək və gücləndirəcək. Onlar güclü tərəfdaşlıq nümayiş etdirərək gələcək əməkdaşlıq və birgə müəssisələr üçün möhkəm zəmin yaradır. Bu əməkdaşlıq iki ölkə arasında

əlaqələrin daha da möhkəmlənməsinə, qarşılıqlı fayda üçün yeni imkanlar yaradacaq.

- Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şəhbaz Şərif deyib ki, "məqbul və faydalı olan sahələrdə əməkdaşlığa, birgə sərmayəyə keçməyin vaxtı çatıb". İqtisadiyyatımızın hansı sahələri Pakistana maraqlandırır?

- Baş nazir Şəhbaz Şərif qarşılıqlı faydalı sahələrdə əməkdaşlıq və birgə investisiyaların zəruriliyini vurğuladı. Əsas sektorlara enerji, kənd təsərrüfatı, informasiya texnologiyaları və infrastruktur daxildir. Hər iki ölkənin liderləri arasında aparılan geniş tərkibli danışıqlar ticarətin genişləndirilməsi, investisiyaların təşviqi və yeni imkanların açılmasına diqqət yetirməklə ikitərəfli münasibətlərin yaxşılaşdırılmasına yönəlib. Hər iki ölkə iqtisadi əlaqələri dərinləşdirməyə və strateji əməkdaşlıq vasitəsilə qarşılıqlı rifahla nail olmağa sadıqdır.

- Azərbaycan düyü ixracı baxımından Pakistana böyük xidmət göstərir. İki ölkə arasında ticarətdə hansı mal növləri liderlik edir?

- Azərbaycan Pakistandan düyü

ixdalını əhəmiyyətli dərəcədə dəstəklədi, onu 15 faizlik idxal rüsumundan azad etdi. İki ölkə arasında aparıcı ticarət malları arasında Pakistanın pambıq toxumları, meyvələr, idman malları və kimyəvi maddələr var. Hər iki ölkə növbəti onillikdə mütarəqqi və qarşılıqlı faydalı əlaqələri inkişaf etdirməyə sadıqdır. Bu strategiya ticarəti genişləndirmək, birgə inkişafı və əməkdaşlığı təşviq etmək məqsədi daşıyır.

- Səfər zamanı tərəflər ikitərəfli ticarətin genişləndirilməsi barədə razılığa gəliblər, güzəştli ticarət sazişi imzalanıb. Bu saziş beynəlxalq ticarətdə tərəflərə belə sazişdə iştirak etməyən üçüncü ölkələrə nisbətən müəyyən üstünlüklər verir. Siziçə, tərəflər ticarət dövriyyəsini artırmaq üçün hansı addımları atmalıdırlar?

- Ölkələr arasında Preferensial Ticarət Sazişi imzalandı. Bu sazişdə Pakistan və Azərbaycan qarşılıqlı faydalı layihələrə ikitərəfli investisiyaların 2 milyard dollara çatdırılması məqsədini vurğuladı. Hazırkı 100 milyon dollardan ikitərəfli investisiyaların artırılmasına dair razı-

laşma inkişaf və tərəqqi yolunda irəliləyiş doğru müsbət addımdır. Ölkələrimiz ticarət dövriyyəsini artırmaq üçün bu yaxınlarda imzalanmış güzəştli ticarət sazişinin həyata keçirilməsinə diqqət yetirməlidirlər. Addımlara tariflərin aşağı salınması, gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi, logistika və nəqliyyat əlaqələrinin yaxşılaşdırılması daxildir. Özəl sektor tərəfdaşlıqlarının və birgə müəssisələrin təşviqi də investisiyaların artmasına kömək edəcək.

- Səfər zamanı enerji, infrastruktur, rabitə və bir çox digər sahələrdə bir sıra layihələrə baxış keçirilib. Son illər ölkələrimiz arasında hansı mühüm iqtisadi layihələr həyata keçirilib?

- Son illər Pakistan və Azərbaycan iqtisadi əməkdaşlıqda, xüsusilə enerji sahəsində mühüm irəliləyişlər əldə ediblər. "Pakistan LNG Limited" (PLL) və Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) mayeləşdirilmiş təbii qazın ilk yükünü 2023-cü ilin dekabrında uğurla çatdırdı. Hər iki ölkə həmçinin bərpalanan enerji layihələrini və Pakistanda neft emalı zavodunun tikintisi ilə bağlı potensial əməkdaş-

lıqı araşdırır. Hazırda Azərbaycan Pakistana neft-kimyə məhsulları və karbamid gübrələri tədarük edir və bu ixracı genişləndirməyi planlaşdırır. Bundan əlavə, ölkələr ticarət məhsuluna diqqət yetirməlidirlər. Addımlara tariflərin aşağı salınması, gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi, logistika və nəqliyyat əlaqələrinin yaxşılaşdırılması daxildir. Özəl sektor tərəfdaşlıqlarının və birgə müəssisələrin təşviqi də investisiyaların artmasına kömək edəcək.

- Səfər zamanı enerji, infrastruktur, rabitə və bir çox digər sahələrdə bir sıra layihələrə baxış keçirilib. Son illər ölkələrimiz arasında hansı mühüm iqtisadi layihələr həyata keçirilib?

- Son illər Pakistan və Azərbaycan iqtisadi əməkdaşlıqda, xüsusilə enerji sahəsində mühüm irəliləyişlər əldə ediblər. "Pakistan LNG Limited" (PLL) və Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) mayeləşdirilmiş təbii qazın ilk yükünü 2023-cü ilin dekabrında uğurla çatdırdı. Hər iki ölkə həmçinin bərpalanan enerji layihələrini və Pakistanda neft emalı zavodunun tikintisi ilə bağlı potensial əməkdaş-

MƏRKƏZİ SEÇKİ KOMİSSİYASINDA

Milli Məclisə seçkilərdə deputatlığa namizədlərin qeydə alınmasının əsasları, qaydaları və qeydə alınmış namizədin statusu

Suverenliyimizin və ərazi bütövlüyümüzün tam bərpa olunmasından sonra 2024-cü il sentyabrın 1-də keçiriləcək Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə növbədənkonar seçkilər istər ölkə daxilində, istərsə də xaricdə böyük maraq və diqqətlə qarşılanır. Seçkilərin təyin olunmasından qısa zaman keçməsinə baxmayaraq, 22 siyasi partiyanın səlahiyyətli nümayəndəsinin, eləcə də maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrinin Mərkəzi Seçki Komissiyasında (MSK) qeydə alınması, namizədliyi özü və siyasi partiyalar tərəfindən irəli sürülən şəxslərin sayı bunu deməyə əsas verir.

Seçki prosesi bir-birinin ardınca gələn ayrı-ayrı mərhələlərdən ibarətdir. Hər bir mərhələnin də özünəməxsus xüsusiyyətləri var. Belə mərhələlərdən biri də namizədlərin qeydə alınmasıdır. Seçki prosesinin bu mərhələsi deputatlığa namizədliyin irəli sürülməsinin təsdiq olunmasından sonrakı hüquqi prosedurları özündə əks etdirir. Bunlar, ilk növbədə, deputatlığa irəli sürülmüş namizədin müdafiəsi üçün seçici imzalarının toplanması, onun rəsmiləşdirilməsi, namizədin qeydə alınması üçün zəruri olan digər seçki sənədlərinin hazırlanması və müvafiq seçki komissiyasına təqdim olunmasını əhatə edir. Sözügedən addımların atılması, o cümlədən bu prosesin məntiqi nəticəsi kimi namizədin qeydə alınması Seçki Məcəlləsinin 56-60, 147 və 148-ci maddələrini, eyni zamanda MSK-nın "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilər zamanı təsdiq edilmiş deputatlığa namizədin müdafiəsi üçün seçici imzalarının toplanması və dairə seçki komissiyasına təqdim edilməsi qaydaları haqqında" təlimatı ilə tənzimlənir.

Deputatlığa namizədin qeydə alınması üçün zəruri olan ilk seçki hərəkəti namizədin müdafiəsi üçün seçici imzalarının toplanmasıdır ki, seçki qanunvericiliyi bununla bağlı bir sıra qaydalar müəyyənləşdirib. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, bu qaydaların

pozulması namizədin qeydə alınmasından imtinaya səbəb ola bilər. Seçki Məcəlləsinin tələbi nə görə, hər bir namizədin müdafiəsi üçün müvafiq seçki dairəsinin ərazisindən azı 450 seçici imzası toplanmalıdır. Qanunvericiliyə görə bir seçici birdən artıq namizədin müdafiəsi üçün imza ata bilər. Namizədin müdafiəsi üçün imza etmək könüllüdür və seçicinin hər hansı bir vasitə ilə bu hüququnu reallaşdırmasına mane olmaq qadağandır. Eyni zamanda bunu da bilmək vacibdir ki, seçiciləri imzaya görə mükafatlandırmaq yolverilməzdir. Həmin qadağalara əməl olunmaması müvafiq məhkəmə tərəfindən təsdiqlənərsə, bu, toplanmış imzaların etibarsız sayılması və namizədin qeydiyyatından imtina üçün əsas ola bilər. Seçici imzalarını namizədin özü, səlahiyyətli nümayəndələri, həmçinin Azərbaycan Respublikasının 18 yaşına çatmış aktiv seçki hüququ olan hər bir vətəndaş toplaya bilər. Lakin dövlət orqanlarının, bələdiyyə qurumlarının, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq hüquqi şəxslərin imza toplanmasında iştirakına yol verilmir.

Namizədin müdafiəsi üçün seçici imzaları tədris müəssisələrində, yaşayış yerlərində, eləcə də qanunla seçkiqabağı təşviqat aparılmasının qadağan edilmədiyi digər yerlərdə toplanabilir. Məlumat üçün bildirək ki, dairə seçki komissiyaları imza vərəqlərini və digər seçki sənədlərini müəyyən olunmuş müddətdə hər gün saat 9:00-dan 18:00-a qədər qəbul edir. Sənədlər qəbul olunarkən imza vərəqləri olan hər bir qovluq möhürlə təsdiqlənir, təqdim olunmuş imza vərəqlərinin və imzaların sayının seçici imzalarının toplanmasının yekunu haqqında protokolla uyğunluğu yoxlanılır, daxil olma tarixi və vaxtı göstərilənlər sənədlərin qəbulu barədə yazılı arayış tərtib edilir. Arayış dairə seçki komissiyasının katibi və imza vərəqlərini, digər seçki sənədlərini dairə seçki komissiyasına təqdim edən şəxs tərəfindən imzalanır, təsdiqlənir və bir nüsxəsi seçki sənədlərini təqdim edən şəxsə verilir.

Artıq iyulun 13-dən etibarən namizədin qeydə alınması üçün müvafiq sənədlərin dairə seçki komissiyalarına təqdim olunmasına başlanılıb. İmza vərəqləri seçki qanunvericiliyinə uyğun olaraq doldurulduqdan sonra namizədin qeydə alınması üçün digər seçki sənədləri ilə birlikdə avqustun 2-si saat 18:00-dək aidiyyəti dairə seçki komissiyasına təqdim edilməlidir. Digər seçki sənədləri dedikdə, qanunvericiliklə tələb olunan seçici imzalarının toplanması haqqında MSK-nın müəyyənləşdirdiyi formada tərtib edilmiş yekun protokolu 2 nüsxəsi, irəli sürülmüş namizədin öhdəlik ərizəsindəki məlumatlara dəyi-

şikliklər barədə bildiriş, namizədin seçkilərin təyin edildiyi gündən əvvəlki birillik dövrü əhatə edən gəlirlərinin miqdarı və mənbələri haqqında məlumat, gəlirlər barədə məlumatların alındığı təşkilatlardan həmin gəlirlərin illik cəmi barədə arayış, mülkiyyət hüququ əsasında namizəddə məxsus əmlak barədə məlumat, seçici imzalarının toplanması üçün sərəf edilmiş vəsait haqqında məlumatlar da göstərilənlər namizədin ilkin maliyyə hesabatı nəzərdə tutulur.

MSK-nın 2024-cü il 29 iyun tarixli 15/55 sayılı Qərarına əsasən, namizədiyin qeydə alınması məsələsinə MSK-da baxılması zərurəti yarandıqı halda imza vərəqlərindəki ekspertlər daxil edilir. Eyni zamanda dairə seçki komissiyalarında da deputatlığa namizədin qeydə alınması üçün təqdim edilmiş imza vərəqlərində olan imzaların və digər sənədlərdəki məlumatların düzgünlüyünü yoxlamaq məqsədilə ekspertlərdən ibarət işçi qrupu yaradılıb. Hər bir deputatlığa namizədin imza vərəqlərində və digər seçki sənədlərində olan məlumatların yoxlanılması nəticələri haqqında müvafiq ekspert rəyləri hazırlanır və həmin rəylər əsasında işçi qrupunun rəhbəri tərəfindən protokol və qərar layihəsi tərtib edilir, imzalanır, namizəd barəsində qərar qəbul olunması üçün dairə seçki komissiyasına təqdim edilir.

Namizədin qeydə alınması Təqdim edilmiş sənədlərdə səhvlər və pozuntular varsa və bunlar qəsdən edilməyibsə, namizəd və ya səlahiyyətli nümayəndələr tərəfindən yenidən pozulması da qeydiyyata alınmayacaq. Təqdim edilmiş sənədlərdəki məlumatların düzgünlüyünü yoxlamaq məqsədilə ekspertlərdən ibarət işçi qrupu yaradılıb. Hər bir deputatlığa namizədin imza vərəqlərində və digər seçki sənədlərində olan məlumatların yoxlanılması nəticələri haqqında müvafiq ekspert rəyləri hazırlanır və həmin rəylər əsasında işçi qrupunun rəhbəri tərəfindən protokol və qərar layihəsi tərtib edilir, imzalanır, namizəd barəsində qərar qəbul olunması üçün dairə seçki komissiyasına təqdim edilir.

Namizədin qeydə alınması Milli Məclisə seçkilər zamanı dövlət orqanlarında, bələdiyyə qulluğunda və ya mediada çalışan qeydə alınmış namizədlər seçki kampaniyasında iştirak etdikləri müddətdə xidməti vəzifələrini yerinə yetirməkdən azad edirlər. Amma bu qayda Milli Məclis deputatlarına şamil edilmir. Qeydə alınmış namizədin işlədiyi, oxuduğu, hərbi xidmətdə olduğu idarənin, təşkilatın müdiriyyəti, hərbi hissənin komandiri namizədin qeydə alındığı gündən seçkilərin nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi günədək ərizəsində göstərilən müddət üçün onu işdən, tədrisdən, xidmətdən ödənilməyən məzuniyyət verilməsi əsasında istənilən gün və vaxt azad etməlidir. Bu halda müvafiq seçki komissiyası seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi üçün bütüncüdə ayrılmalı vəsait hesabına namizədə orta aylıq əməkhaqqı məbləğində, lakin minimum əməkhaqqının 20 misindən çox olmayan haqq ödəməlidir.

Qeydə alınmış namizədə pul kompensasiyası əsas iş və ya xidmət yeri üzrə əvəzi ödənilməyən məzuniyyətin verilməsi barədə əmrə əsasən xidməti vəzifədən azad edildiyi dövr üçün ödənilir. Qeydə alınmış namizədə Seçki Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

şəkilərdə qoşulurlar. Parlament seçkilərinin demokratik keçirilməsi üçün ölkəmizdə 125 seçki dairəsi üzrə 6400-dən artıq seçki məntəqəsində hər cür şərait yaradılıb. Ötən prezident seçkilərində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərmişdir. Parlament seçkilərində isə seçki məntəqələrinin sayı artırılmaqla seçkilər daha geniş tərkibdə keçiriləcəkdir.

Demokratik prinsipləri əsas götürən ölkələrdə seçkilərdə əsas məqsədliyin təmin edilməsidir. Ölkəmizdə bu istiqamətdə ildən-ilə irəliləyişlər var. Müvafiq səlahiyyətli şəxslər tərəfindən ötən illərdə baş vermiş çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlar verilib. Bu da ümumi seçki prosesi ilə bağlı siyasi iradəni ifadə edir. Ümumilikdə isə seçki mühitinin qiymətləndirilməsi zamanı bir neçə məqama diqqət yetirmək lazımdır. Onlardan biri seçkilərin keçirilməsinin beynəlxalq standartlara uyğunluğudur. Bu məqsədlə Azərbaycanda müxtəlif mexanizmlər yaradılıb. Seçkiyə gedən şəxslərin, seçicilərin şəffaf barmaq izlərinin alınması mexanizmi tətbiq olunur. Seçki məntəqələrində müşahidə kameralarının quraşdırılması təmin edilir. Beynəlxalq

Siyasi partiyalar seçkilərdə iştirak üçün fəallıqlarını artırırlar

Vətəndaşların siyasi mədəniyyət səviyyəsinin, siyasi fəallıqların artırılmasında seçkilər mühüm əhəmiyyət daşıyır. Seçkilərin istənilən forması - bələdiyyə seçkilərindən tutmuş, prezident seçkilərinə, istərsə də referendumlar və ya konstitusional dəyişikliklər ümumilikdə ictimaiyyətdə sosial və siyasi fəallığa səbəb olur.

Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ölkədə dəfələrlə seçkilər keçirilib. Hər növbəti seçki prosesi özüylə yeniliklərə və müasir seçki metodlarından istifadəyə səbəb olub, demokratik seçki prinsipləri daha da təkmilləşib.

2024-cü il Azərbaycan dövlətlik tarixində həm də seçkilər ili kimi qalacaq. Bu il fevralın 7-də bütün ölkə ərazisində növbədənkonar prezident seçkiləri keçirildi. Bu seçkini xüsusi əhəmiyyətli edənə ərazi bütövlüyü tam təmin edilmiş ölkədə keçirilməsi idi. Sentyabrın 1-də isə ölkəmizdə parlament seçkiləri keçiriləcək. Hazırda seçkilərə hazırlıq mərhələsidir. Dövlət hakimiyyətinin və yerli özünüidarə orqanlarının yalnız xalqın iradəsi əsasında təşkil edilməsi və fəaliyyət

göstərməsi cəmiyyətdə siyasi sabitliyə təminat verir, milli özünüdərək hissələrini inkişaf etdirir. Bütün bunlar isə seçki hüququnun vətəndaşların digər konstitusional hüquqları içərisində xüsusi yerə malik olduğunu göstərir. Ölkəmizdə həyata keçirilən konstitusional hüquqi islahatlar nəticəsində insan hüquq və azadlıqlarının, o cümlədən vətəndaşların seçki hüququnun daha səmərəli həyata keçirilməsi üçün geniş imkanlar yaradılıb.

Azərbaycan xalqı öz müqəddəratını müəyyən etmək hüququnu bilavasitə ümumxalq səsverməsi (referendum) və ümumi, bərabər və birbaşa seçki hüququ əsasında sərbəst, şəxsi və gizli səsvermə yolu

seçilmiş nümayəndələri vasitəsilə həyata keçirir. Seçkilərdə iştirak etməklə xalq onu təmsil etmək hüququnu seçdiyi şəxslərə verir. Azərbaycan Respublikasında vətəndaşların seçkilərdə iştirakı azad və könüllülük prinsipinə əsaslanır. Qeyd edək ki, beynəlxalq prinsiplərə əsasən seçkilər bəzi ölkələrdə hüquq, bəzi ölkələrdə isə vəzifə kimi müəyyənləşdirilib. Seçkilərin vəzifə kimi müəyyən edildiyi ölkələrdə seçkilərdə iştirak məcburidir, iştirak etməyən vətəndaşlar üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş cəza tədbirləri tətbiq edilir. Ölkəmizdə isə seçki vətəndaşların hüquqları kimi müəyyənləşdirildiyindən seçkilərdə iştirak könüllüdür,

iştirak etməyən vətəndaşlar üçün heç bir məsuliyyət nəzərdə tutulmayıb. Seçkilərə hazırlıq mərhələsində dairə seçki komissiyalarının sədrliyi üçün müşavirlər keçirilib. Mərkəzi Seçki Komissiyasında keçirilən növbəti müşavirədə MSK sədri Məzahir Pənəhov parlament seçkilərinin əhəmiyyətindən danışıqdan qeyd edib ki, bundan öncə prezident seçkiləri suveren Azərbaycanın bütün ərazilərində keçiriləndiyindən Zəfər seçkisi adlandırılıb: "Parlament seçkiləri də Azərbaycanın bütün ərazilərində keçiriləcək və olduqca vacib prosesdir".

Xatırladaq ki, seçkini müşahidə etmək üçün Azərbaycana bütün qitələrdən nümayəndə heyətləri gəlir. Dövlət başçısının tapşırığı ilə Azərbaycanda 1000 məntəqədə veb-kameralar quraşdırılıb. Dünyanın istənilən nöqtəsindən MSK-nın saytında seçkiləri veb-kameralar vasitəsilə izləmək olur və veb-kameralar vasitəsilə seçkiləri müşahidə edənlərin sayı ildən-ilə artır. O da məlumdur ki, tələbləri pozan seçki komissiyaları cəzalandırılacaq.</

AZERBAIJAN COP29

Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili 2024

İşlər intensiv xarakter alıb

"COP29-la bağlı işlər intensiv surətdə aparılır". Bunu ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Umayra Tağıyeva "COP29-la bağlı beynəlxalq təşəbbüslər" müsabiqəsi ilə əlaqədar keçirilən brifinqdə deyib. O bildirib ki, iqlim dəyişmələri çox mürəkkəb prosesdir.

"Çox təəssüf ki, son zamanlar iqlim dəyişmələri əhəmiyyətinə və təsir dairəsinə görə böyük bir problemə çevrilib. İqlim dəyişmələrinin təsirlərinin azaldılması, istilik effekti yaradan qazların emissiyalarının azaldılması, eyni zamanda artıq baş vermiş və proqnozlaşdırılan iqlim dəyişmələrinə uyğunlaşma fəaliyyətinin daha da gücləndirilməsi məqsədilə Azərbaycana bütün ölkələrdən dövlət və hökumət başçıları səfər edəcəklər. Hazırda COP29-la bağlı intensiv işlər davam etdirilir.

COP29 Təşkilat Komitəsində dövlət qurumları ilə yanaşı, vətəndaş cəmiyyətinin, qeyri-hökumət təşkilatlarının, akademik dairələrin nümayəndələri təmsil olunurlar. Bu prosesin davam etdirilməsi, hazırda qeyri-hökumət təşkilatlarının (QHT) səsini eşit-

mək, onların ideyalarını nəzərə almaq üçün, eyni zamanda onların COP29 prosesinə töhfə vermələrinə şərait yaratmaq məqsədilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi ilə birlikdə "COP29-la bağlı beynəlxalq təşəbbüslər" qrant müsabiqəsi keçirməyi qərara alıb", - deyə U.Tağıyeva qeyd edib.

Xatırladaq ki, BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının (COP29) Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası bu ilin noyabrında Azərbaycanda keçiriləcək. Bununla bağlı qərar ötən il dekabrın 11-də Dubayda keçirilən COP28 plenar iclasında qəbul edilib. İki həftə ərzində dünyanın mərkəzinə çevrilən Bakı 70-80 minə yaxın xarici qonaq qəbul edəcək.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişikliyi üzrə

Çərçivə Konvensiyası 1992-ci ilin iyununda Rio-de-Janeyroda keçirilən Yer Sammitində insanın iqlim sisteminə təhlükəli müdaxiləsinin qarşısını almaq üçün imzalanmış sənəddir. "COP" (Conference of Parties) abreviaturası İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının icrasına nəzarət edən ən yüksək qanunverici orqan olan "Tərəflər Konfransı" mənasını verir.

Konvensiyada 198 ölkə iştirak edir. Tərəflər başqa cür razılaşmırsa, COP hər il keçirilir. İlk COP tədbiri 1995-ci ilin martında Berlində baş tutdu və onun katibliyi Bonnda yerləşir.

Tullantıların təkrar emalı "yaşıl gələcək" in təminatına dəstək verir

Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpasında dağıdılmış tikililərin qalıqlarından səmərəli istifadə olunur

Qlobal iqlim dəyişikliyi tullantıların artması, ətraf mühitin çirklənməsi, torpaqların səhrələşməsi və təmiz içməli su çatışmazlığına səbəb olur. Təbii ki, bu proses bütün dünyanı narahat etdiyi kimi, Azərbaycanda da əlaqədar qurumların gərəklı tədbirlər görməsinə tələb edir.

Vəziyyətdən çıxmağın optimal variantlarından biri tullantıların təkrar emalıdır. Təkrar emal təbii sərvətlərimizi qorumağa kömək edir, ekoloji cəhətdən təmiz və "yaşıl planet" in yaranmasında çox böyük rol oynayır. Üstəlik, bu proses təbii ehtiyatları gələcək nəsil üçün qoruyur, istehsal olunan tullantıların miqdarını azaldır və zibilxanaların həddindən artıq yüklənməsinin qarşısını alır. Təkrar emal yeni iş yerlərinin yaranmasına yol açır, xammal "ovunu" məhdudlaşdırır. Bütün bunlar Azərbaycanda ekoloji siyasətin əsas istiqamətləri olmaqla yanaşı, həm də ətraf mühitin mühafizəsinə və təbii sərvətlərdən səmərəli istifadəyə tökan verir. Nəticədə ölkə ərazisində yüksəkkeyfiyyətli ekoloji mühit və "yaşıl enej"i məkanı yaranır.

Məlumdur ki, ətraf mühiti çirkləndirən əsas faktorlardan biri də plastik qablaşdırma tullantılarıdır. Həmin tullantılar təbiətdə yüz illər ərzində parçalanmır, miqdarı isə ilbəil artır. Araşdırmalar göstərir ki, bu tullantılar düzgün idarə olunmadığından ətraf mühiti çirkləndirir, kənd təsərrüfatı torpaqlarının dərini qatlarına keçərək bitkilərin normal inkişafını ləngidir və məhsuldarlığı aşağı düşməsinə səbəb olur. Fikrimizi faktların dili ilə davam etdirək, ortaya belə bir mənzərə çıxır: ötən əsrin ortalarında dünya üzrə təxminən 1,5 milyon ton plastik məhsul istehsal olunub. Həmin göstərici 1990-cı ildə təxminən 67 dəfə artaraq 100 milyon tona çatıb. 2015-ci ilə qədər isə bu rəqəm 3 dəfədən çox artıb və təxminən 322 milyon tona bərabər olub. Plastik məmulat istehsalının belə sürətlə artması plastik tullantıların daha böyük tempələrlə çəxəlməsinə tökan verir.

Bu gün plastik tullantıların yaranması tempinin azalması istiqamətində mühüm addımlar atılır. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Ekoloji siyasət şöbəsinin müdiri Faiq Mütəllibov deyir: "Hazırda plastik tullantıların azaldılması və təkrar emalı üçün fəaliyyət planı həyata keçirilir. Bu plana əsasən, 37 şəhər və rayonda 250-dən çox tullantı konteynerləri quraşdırılıb. Burada əsas məqsəd plastik tullantıların çəşidlənməsi və təkrar emala verilməsidir. Müxtəlif layihələrin çərçivəsində bu proses davam edir. Bakı şəhəri

məqsədilə poliqonlara daşınıb, 47,1 faizi isə müəssisələrdə qalıb.

Tullantıların təkrar emalı və istifadəyə verilməsi işğaldan azad edilmiş Qarabağ ərazilərinə də həyata keçirilir. Bu, Qarabağın yenidən qurulmasında, bərpasında bir yenilikdir. Ötən ildən Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə tullantıların idarə olunması sisteminin quraşdırılması üçün ilk addımlar atılıb. Azərbaycanda ilk dəfə olaraq Ağdam rayonunda tikinti-söküntü tullantıların təkrar emalına başlanılıb. Tullantılardan, dağıdılmış tikililərin qalıqlarından təkrar emal nəticəsində əldə olunan materiallar daha çox yol tikintisi üçün yararlıdır. Həmin materiallar yol yataqları və tametali özüil kimi istifadə olunur. Bu da sıfır tullantıya nail olmaq fürsəti yaradır. Qeyd edək ki, dağıntıların idarə olunması çox ciddi işdir. Ekologiyayə zərər vurmadan milyonlarla kub dağınıntı tikinti materialına çevirmək iqtisadiyyata da xeyir verir.

Əslində, bu proses dünya təcrübəsində illərdir mövcuddur və xeyli də gəlirlə sahə hesab olunur. Hələ 1992-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının təşəbbüsü ilə Rio-de-Janeyro şəhərində keçirilmiş beynəlxalq konfransda səsəndirilmişdi ki, dünyanın gələcək inkişafı ilk növbədə ekoloji problemlərin necə həll edilməsindən asılı olacaq. Möhz həmin tədbirdə dünyada mövcud olan ətraf mühit problemlərinin həlli yolları çox ciddi şəkildə nəzərdən keçirilmiş və mühüm qərarlar, o cümlədən artıq bütün beynəlxalq ekoloji təşkilatların proqram sənədində çəvrilmiş "Dayanıqlı inkişaf" konsepsiyası qəbul edilmişdi. Bu konsepsiyada iqtisadi inkişafın ekoloji tarazlıqla vohdot təşkil etməsi, üstünlüyün ətraf

mühitin qorunmasına verilməsi, ekoloji problemlərin ilk növbədə həll olunması, gələcək nəsillərin imkanları məhdudlaşdırılmadan çağdaş nəsillərin rifahının yaxşılaşdırılması ön xəttə çəkilmişdi. Konsepsiyada tullantıların təkrar emal olunması da yer almışdı. Möhz həmin konsepsiyadan çıxış edərək Qarabağda tullantıların yığılması, çəşidlənməsi və təkrar emalı üçün strategiya hazırlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, "Təmiz şəhər" ASC-nin təşkilatçılığı ilə Bakıda keçirilən "Yaşıl dünya naminə həmrəylik: dayanıqlı gələcək üçün tullantıdan dəyərə" beynəlxalq forumunda çıxış edən ekologiya və təbii sərvətlər naziri, COP29-un prezidenti Muxtar Babayevin sözlərinə görə, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə tullantıların müasir idarəetmə sisteminin qurulması üzərində fəal iş aparılır: "Tullantıların xammal kimi təkrar istifadəsi vacibdir. Ağdam rayonunda bərpası planlaşdırılan kəndlərdə pilot layihələr həyata keçirilir. Bu ərazilərdə intensiv bərpə-quruculuq işləri aparıldığı üçün özal sektorun diqqətinin artırılması da vacibdir".

Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, artıq Qarabağda dağıntı və tullantılar çay yataqlarına tökülməyəcək, onların müasir dünya standartlarına uyğun istifadə olunması həyata keçiriləcək. Bu da BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına töhfə olaraq diqqətlərdən yayınmayacaq. Bu, həm də təkrar emal nəticəsində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə uğur əldə olunmaqla yanaşı, ətraf mühitin qorunması, ekoloji problemlərin həlli və "yaşıl" gələcəyin təmini istiqamətində mühüm addım olacaq.

Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

Cənubi Koreya COP29-da uğurlu nəticələrin əldə olunacağına inanır

"COP29-da çox vacib gündəlik kimi xüsusilə inkişaf etməkdə olan ölkələr üçün iqlim maliyyələşməsinin müzakirə edəcəyik. Çox əminəm ki, Azərbaycanın güclü liderliyi ilə biz noyabrda keçiriləcək COP29-da iqlim maliyyələşməsi məsələsində xüsusilə inkişaf etməkdə olan və həssas ölkələr üçün uğurlu nəticələr əldə edə biləcəyik".

Bu sözləri AZƏRTAC-a Cənubi Koreya xarici işlər nazirinin iqlim məsələləri üzrə müavini

misi Azərbaycana, COP29-un təşkilatçılarına uğurlar arzulayıb.

ni xanım Hyun Kim söyləyib. O, iqlim dəyişikliyinə global çağırış olduğunu və elə global fəaliyyət də tələb etdiyini deyib. Bildirib ki, BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının (UNFCCC) Tərəflər Konfransının bütün üzvləri bu istiqamətdə birlikdə söylə çalışmalıdırlar.

Ölkəmizi noyabrda COP29 konfransına evsahibliyinə görə təbrik edən Cənubi Koreya rəsmi

Cou CINFEN: "Əminəm ki, Azərbaycanın sədrliyi ilə möhtəşəm COP29 tədbirinin şahidi olacağıq"

"Azərbaycan Prezidentinin liderliyi ilə rəhbər şəxslər, müvafiq dövlət qurumları COP29-a ciddi hazırlar. Mən çox müsbət fikirdəyəm və əminəm ki, biz Bakıda Azərbaycanın sədrliyi ilə möhtəşəm COP29 tədbirinin şahidi olacağıq".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a Çinənin Biomüxtəlifliyin Qorunması və Yaşıl İnkişaf Fondunun baş katibi Cou Cinfen söyləndirib.

O, COP29-da bütün dünya ölkələrinin fəal iştirak edəcəyinə ümid bəslədiyini deyib.

Təmsil etdiyi fondun dövlət orqanları, akademik təşkilatlar və özəl sektorla birlikdə

Çinin COP29 tədbirində iştirakına məsul qurumlardan biri olduğunu vurğulayan Cou Cinfen deyib: "Biz COP29 çərçivəsində "yaşıl" və "məvi" tematik gusəllər təşkil edəcəyik. COP29 konfransının uğurla keçməsinə və onun iqlim məsələlərinin həllinə bö-

yük inkişaf gətirməsinə səbirsizliklə gözləyirik".

Bakıda keçirilən sammitdə Böyük Britaniyanın nümayəndə heyətinə kimin rəhbərlik edəcəyi məlum olub

Böyük Britaniyanın enerji təhlükəsizliyi və sıfır emissiyalar üzrə dövlət katibi Ed Miliband BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasında (COP29) iştirak edəcək.

"The Guardian" xəbər verir ki, "Ed Miliband COP29 iqlim sammitində iştirak etmək üçün noyabrda Azərbaycana gələcək. O, iqlim üzrə mühüm beynəlxalq danışıqlarda Böyük Britaniyanın nümayəndə heyətinə rəhbərlik edəcək və bütün dünyadan siyasi liderlərlə görüşəcək", - nəşr yazır.

Nəşrin məlumatına görə, Bakıda keçiriləcək sammitin gündəliyinin əsas bəndi istixana qazlarının emissiyasını azaltmaqda və ekstremal təbii şəraitin nəticələrinin öhdəsindən gəlməkdə inkişaf etməkdə olan ölkələrə kömək göstərmək məqsədilə onlar üçün iqlim maliyyələşdirməsi olacaq. "Ed Milibendin COP və bu çoxtərəfli danışıqlarla əlaqədar bütün məsələlər üzrə təsdiqlənmiş iş təcrübəsi var", - deyə "The Guardian" BMT-nin iqlim dəyişmələri üzrə Komissiyasının keçmiş icraçı katibi ("Global Optimism" analitik mərkəzinin hazırkı təsisçi tərəfdaşı) Kristian Figueresdən sitat gətirir.

BMT-nin "təmiz enerji" layihələri nümayiş etdiriləcək

BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyası və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişikliyi üzrə Yüksək Səviyyəli Çempionları Qərbi Balkanlarda, Mərkəzi Asiyada, Qafqazda, Şərqi və Cənub-Şərqi Avropada qabaqcıl mərhələdə yaxşı işlənmiş "təmiz enerji" layihələrinin icrasına başlayıblar.

Renewables.az-in "Report"a istinadən xəbərinə görə, bu barədə BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyasının rəsmi saytındakı məlumatda bildirilib.

Qeyd edilib ki, layihələr qarşılıqlı gələn maliyyə forumunda dövlət və özəl investitorlara təqdim olunacaq və Bakıda keçiriləcək COP29-da nümayiş etdiriləcək.

Seçilmiş layihələr ilkin olaraq 9 oktyabr 2024-cü ildə Hamburqda keçiriləcək III Avropa Regional Maliyyə Forumunda təqdim olunacaq. Bu forumun məqsədi dayanıqlı ener-

jiyə keçidə xüsusi diqqət yetirməklə dövlət və özəl sektorun maliyyəçiləri və layihə tərtibatçıları arasında əməkdaşlığı gücləndirməkdir. Bu tədbirlə sənaye liderləri, regional inkişaf üzrə maliyyə institutları, kommersiya kreditörələri, suveren fondları, özəl kapital təminatçıları və xeyriyyəçilər bir araya gələcək.

Məqalə müəllifi qeyd edib ki, maliyyə enerji keçidində mühüm amildir. Kapitalı səfərbər etmək üçün çoxsaylı iqlim layihələrinin təşviqi vacibdir: "Bununla belə, bunun üçün siyasətçilər, maliyyə-

çilər, layihə tərtibatçıları və texniki yardım təminatçıları arasında daha səmərəli ekosistemlər və əməkdaşlıq lazımdır. Bu geniş regiondan COP28 üçün seçilmiş prioritet layihələr arasında dörd layihə orta hesabla təxminən 55% qismən maliyyələşib".

III Avropa Regional Maliyyə Forumu həmçinin "təmiz enerji", enerji səmərəliliyi, tullantıların enerjiyə çevrilməsi, sənaye karbonlaşdırılması və dayanıqlı nəqliyyat sahələrində investisiya imkanlarını araşdıracaq. Müzakirələr litium, nikel, mis və nadir torpaq elementləri kimi kritik xammalların uğurlu aşağı karbon keçidinin və "təmiz enerji" həllərinin həyata keçirilməsində əsas roluna yönəldiləcək.

"Yaşıl Könüllülər" layihəsi çərçivəsində videoçarx hazırlanıb

Azərbaycan Könüllülər İctimai Birliyi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Yaşıl Könüllülər" layihəsi çərçivəsində videoçarx hazırlanıb.

İctimai Birlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, "Yaşıl Könüllü" adlı videoçarxda bir pianoçunun barmaqlarının toxunuşu ilə insanlara musiqi zövqü yaşatdığı kimi hər kəsin də ətraf mühitə qayğı ilə yanaşıb estetik zövq yaşatmalarını istəməsindən bəhs edilir.

Layihənin rəhbəri İmaməddin Quliyev, ssenarisi Orxan Cəbbəli, quruluşçu rejissoru Emil Babayev,

operatoru İlkin Mehdiyev, montaj işi Arzum Nuruşzadə, pianoçu Səba Qafarlı, səsəndirəni isə Səma İslamdır.

Layihənin məqsədi gənclər arasında ekoloji məarifləndirmə işini genişləndirmək, gəncləri ekoloji sahəsində məlumat daşıyıcısı kimi formalaşdırmaqla birgə fəaliyyətə həvəsləndirmək, onları ətraf mühitin qayğısına qalmaqda təşviq etməklə əsude vaxtlarının səmərəli keçirilməsinə şərait yaratmaqdan ibarətdir. Eyni zamanda layihə 2024-cü ildə Azərbaycanla əlaqədar "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" və COP29 kimi əhəmiyyətli tədbirlərin keçirildiyi vaxtda ətraf mühitin mühafizəsinə xidmət etməklə keçiriləcək tədbirlərə dəstək olmaq məqsədi daşıyır.

Demokratiyanın iki üzü - ədalətin ikili standartı

Fransanın problemləri gündən-günə çoxalır

Makronun bərbad daxili və xarici siyasəti ölkəni ağır duruma salıb

Azərbaycan və Ermənistan sülhə doğru məqsədyönlü addımlar atırlar. Normallaşma prosesi davam edir. Bu iki ölkə arasında sülh müqaviləsinin imzalanması ilə Cənubi Qafqaz regionuna sabitlik, dinclik gələcəyinə ümidlər artır.

Öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycan işğaldan azad olunmuş ərazilərində "Böyük Qayıdış" Proqramına uyğun olaraq genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma işlərinə başlayıb. Artıq uğurlu nəticələr göz önündədir. Qarabağda və Şərqi Zəngəzurd erməni vandalları tərəfindən işğal müddətində dağıdılmış, yandırılmış, xarabalığa çevrilmiş kəndlər, qəsəbələr, rayonlar, şəhərlər yenidən qurulur, tikilir, bərpa edilir. Keçmiş məcburi köçkünlər öz dədə-baba yurdlarına geri dönlürlər. Beləliklə, Azərbaycan beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əməl edərək haqqı, ədaləti bərpa edir.

Azərbaycan və Ermənistanın uzun illər davam etmiş, müharibələrə səbəb olmuş problemlərin həllinə bu qədər yaxın iken suyu bulandırmışa çalışanların ikili standartlara, müdaxilə cəhdlərinə son qoymamaları təəssüf doğurur. Belə ölkələr sırasında ən çox canfəşanlıq edən isə Fransadır. Emmanuel Makron hökuməti Cənubi Qafqaza yenidən nifaq toxumu səpmək niyyətini müxtəlif bəhanələrlə reallaşdırmağa söy göstərməklə, yaxın görünən sülh danışıqlarını əngəlləməklə, Ermənistanı açıq şəkildə silahlandırmaqla nümayiş etdirir. Halbuki bu ölkənin özünün problemləri həddindən artıqdır. Prezident Emmanuel Makron hökumətinin həyata keçirdiyi bərbad daxili və xarici siyasət nəticəsində Fransanın düşüdüğü girdab gündən-günə daha da dərinləşir.

Əslində, bu günlər Fransa üçün əlamətdar olmalıdır. Ölkə otuz iki ildən sonra yenidən Olimpiadaya evsahibliyi edir. Yarışların başlanmasına sayılı günlər qalıb. İndi qədim Parisin küçələri, gözəməli-görməli yerləri turistlərin çoxluğu ilə diqqəti cəlb etməli idi. Ancaq görünən odur ki, mötəbər tədbirə hazırlaşmaq, gələcək qonaqları layiqincə qarşılamaq Fransa üçün ikinci plana keçib. Çünki ölkənin başı daxili problemlərin yaratdığı gərginliklərdən açıqlır.

Fransa Milli Assambleyasına növbədənəonar seçkilərdə "Yeni xalq cəbhəsi" solçu koalisiyasının 182 mandata sahib olaraq üstünlüyü ələ almasından sonra çıxılmaz vəziyyətə düşən ölkənin Prezidenti Emmanuel Makron təşviş içərisindədir. Çünki onun rəhbərlik etdiyi "Birlikdə" koalisiyası Avropa Parlamentinə seçkilərdə rüsvayçı məğlubiyyətdən sonra Fransa Milli Assambleyasına növbədənəonar seçkilərdə də uğur qazana bilmədi. "Birlikdə" koalisiyası 168, Jordan Bardellanın "Milli Birlik" Partiyası 143 yer qazandı. Beləliklə, Emmanuel Makron ard-arda iki mühümi seçkini uduzdu. Ələcsiz qalan Fransa prezidenti verdiyi ilk açıqlamalarda "heç kimin qalib gəlmədiyini" böyan etdi. Emmanuel Makron "respublika qüvvələrini" ölkəni idarə etmək üçün "güclü çoxluq" yaratmağa səslədi.

Emmanuel Makronun seçkinin nəticələrini inkar etdiyini bildirən "CGT" Həmkarlar İttifaqının lideri Sofi Bine onun vəziyyəti inkar etməkdən əl çəkməli olduğunu diqqətə çatdırı: "O, seçkilərdə məğlub olub. Versal sarayına çəkilən XVI Lüdvik kimi davranır. O, ölkənin vətəndaşlarının tələblərini dinləməli və özünü dünyadan bu qədər təcrid etməməlidir".

Fransa prezidentinin verdiyi açıqlamalar yeni seçilmiş parlament assambleyasının toplanacağı gün - 18 iyulda etirazlara çağıran "CGT" Həmkarlar İttifaqı da daxil olmaqla, fransız cəmiyyətinin qəzəbinə səbəb oldu. CGT bəyanatında qeyd etdi ki, hökumətin formalaşdırılmasını tələb etmək üçün etiraz aksiyaları prefekturaların, dövlət orqanlarının və Milli Assambleyanın binası qarşısında keçirilməlidir.

Olimpiya Oyunları isə iyulun 26-dan başlayaraq avqustun 11-dək davam etməlidir. Ancaq ölkədə baş verən hadisələr söyləməyə əsas verir ki, Emmanuel Makron hakimiyyəti Yay Olimpiya Oyunlarında çox ciddi sınaqlara üzləsəçək.

Beləliklə, Fransa hökumətinin daxili və xarici siyasətindəki uğursuzluqların yaratdığı uçurum dərinləşməkdədir.

Fransanın Afrikadakı siyasətini tənqid etdiyinə görə, Kemi Seba təxəllüsü ilə tanınan publisist Stello Jill Rober Kapo Kichini ölkə vətəndaşlığından məhrum edilib. Rusiya Federasiyası Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova bildiri: "Paris hansı günahlarına görə məşhur ictimai xadimi vətəndaşlıqdan məhrum etdi? İstər inanın, istərsə inanmayın, Fransanın Afrikadakı siyasətini tənqid etdiyinə görə. Baxmayaraq ki, hətta Makronun tərəfdarları da Yelisey sarayının Afrika ilə bağlı xarici siyasətini yaltaq epitetlərə layiq kurs adlandırma bilmirlər".

Mariya Zaxarova onu da nəzərə çatdırıb ki, Fransanın "Le Figaro" nəşri publisisti xarici agent adlandırıb: "Nə demokratiya və sözlə əzadlıq ilə bağlı ənənəvi fransız təsəvvürləri, nə də tolerantlıq və insan hüquqlarına hörmət edilməsi üzrə müasir şərhlər Parisi Kemi Sebanın "Neqrofob neokolonializm" adlandırdığı sindromdan xilas edə bilməyib".

Demokratiya maskasını daxili və xarici siyasətində yol verdiyi haqsızlıqlarla, ədalətsizliklərlə, hətta cinayət əməlləri ilə yırtan, əsl simasını göstərən Fransa hökuməti bununla ən böyük zərbinə özünə vurur. Həmin zərbələrin ağırlarını çəkən, ağır vəziyyətə düşən isə yalnız Fransa hökumətinin müstəmləkə altında saxladığı ölkələrin xalqları deyil, həm də fransız xalqıdır.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Trampın dəstəkçilərinin sayı artır

Sabiq prezident əvvəlki əleyhdarını vitse-prezidentliyə namizəd göstərdi

İyulun 15-də Respublikaçılar Partiyasının Miluoki şəhərində keçirilmiş qurultayında noyabrın 5-nə təyin edilmiş prezident seçkilərinə Donald Trampın namizədliyi rəsmən irəli sürüldü. Yəni Tramp prezidentliyə namizəd olmaq üçün partiyasından yətarincə səs toplaya bildi.

Ümumiyyətlə, ABŞ-də iyulun 13-də seçki kampaniyası çərçivəsində seçicilərlə görüşdə çıxışı zamanı sui-qəsdə uğrayan Donald Trampın seçkilərdə qalib gələcəyi proqnozlaşdırılır. Ekspertlər bu hadisədən sonra sabiq prezidentin şansının artdığını vurğulayırlar. Onun rəqibi, hazırkı prezident, Demokratlar Partiyasından Co Baydenin seçkilərdə rəsmən namizəd olması isə partiyanın avqust ayında keçiriləcək qurultayında məlum olacaq.

Son hadisələrdən sonra Bayden tərəfdarlarının sırası seyrəlməkdədir, onu hətta ən yaxın dəstəkçiləri də tərk ediblər. Bununla bağlı müxtəlif mülahizələr mövcuddur.

Sabiq prezidentin müdafiəsi gücləndirilib

Seçki öncəsi kampaniyanın davam etdiyi bir vaxtda, həmçinin Pensilvaniyada Trampa qarşı törədilən sui-qəsdin araşdırılması da davam etdirilir. Sabiq prezidentə qarşı törədilən sui-qəsdin bəzi təfərrüatları da ortaya çıxıb.

Belə ki, atəş səsi eşidilməzdən bir qədər əvvəl mitinq iştirakçıları yaxınlıqda binanın damına çıxan şəxsi görüb və yerli polisə xəbərdarlıq ediblər. Polis əlində tüfəng olan terrorçu ilə damın üstünə çıxarkən qarşılaşıb, Tomas Metyu Kruks isə sürətlə Trampa tərəf atəş açıb. İlk atəş açıldıqdan dərhal sonra qarşı damda mövqə tutan snayperlər onu vuraraq öldürüblər.

Məhkəmə ekspertləri hücum zamanı üç ayrı silahdan atəş açıldığını bildirirlər. Qeyd olunur ki, ilk üç atəş bir silaha, sonrakı beş atəş isə digər silaha uyğundur. Son eşidilən atəş isə üçüncü silahdan açılib.

ABŞ rəsmiləri Kruksun hücumdan 48 saat əvvəl nə etdiyini də müəyyənləşdiriblər. Məlum olub ki, o, atış poliqonuna gedərək saatlarla orada qalıb və 1,5 metrlik nərdvan, 50 güllə alıb. Ertəsi gün Trampın seçki kampaniyasına gedən və aldığı nərdvanla dama çıxan Kruks daha sonra sui-qəsdə cəhd edib.

Bununla yanaşı, onun telefonunda, evində aparılan araşdırmalar nəticəsində heç bir dəlil tapılmadığı bildirilir. Evində 20-dən çox silah olan Tomasın onların hamısını qanuni yolla aldığı vurğulanır. Sui-qəsdə cəhd edən Tomas 2022-ci ildə Bet-hel Park liseyini bitirib.

Məlumatlara əsasən, Kruksun adı Respublikaçılar Partiyasının üzvlük siyasəsidir. Hücumu törətdiyi deyilən Tomasın Trampı və onun seçki mitinqini niyə hədəfə aldığı hələlik məlum deyil.

Sui-qəsd cəhdindən sonra ABŞ Məxfi Xidməti hazırda prezidentliyə namizəd olan Donald Trampın mühafizəsini gücləndirib. Bu barədə Məxfi Xidmətin rəisi Kim Çitl bildirib. Çitlin sözlərinə görə, sabiq prezidentin etibarlı mühafizəsini təmin etmək üçün şənbə günündən etibarən təhlükəsizlik tədbirlərinin detallarında dəyişikliklər edilib.

Tramp seçilsə, ABŞ-nin vitse-prezidenti kim olacaq?

Hər kəsin Donald Trampdan maraqlı gözlədiyi məlumatlardan biri də onun vitse-prezidentliyə namizəd olaraq kimin adını çəkəcəyi idi. Qurultaydan əvvəl o, sosial şəbəkə hesabında paylaşım edərək bu vəzifəyə Respublikaçı Ohayo senatoru Ceyms Devid Vensin namizəd olduğunu açıqlayıb.

Sabiq prezident paylaşımında qeyd edib ki, bir çoxlarının qeyri-adi istedadlarını düşünüb və nəzərdən keçirdikdən sonra ABŞ-nin vitse-prezidenti vəzifəsinə ən uyğun şəxsin Ohayo ştatının senatoru Ceyms Devid Vensin olduğunu qərar verib.

1984-cü il təvəllüdlü Ceyms Devid Vens Ohayoda anadan olub və orta təhsilini başa vurduqdan sonra ABŞ ordusunda qoşulub, 2005-ci ildə İraq müharibəsində döviz piyadası kimi döyüşüb. Ohayo Dövlət Universitetində bakalavr təhsilini tamamlayan Ceyms daha sonra Yale Hüquq məktəbini bitirib. Əvvəllər tənqidi çıxışları ilə yadda qalan, Trampın əleyhdarı olan, onu "Amerikanın Hitleri" adlandıran Vens 2022-ci ildə Ohayo senatoru seçilərək siyasi arenaya gəlib. O vaxtdan isə "siyasət"ini dəyişərək Donald Trampı dəstəkləməyə başlayıb.

Əsmər QARDAŞXANOVA,

"Azərbaycan"

Hayastanda iki revanşist qüvvə birləşir

Kilsə Paşinyana qarşı indi də daşnaklarla birgə hərəkət etməyi planlaşdırır

Hayastanda etirazlar fonunda siyasi böhran gündən-günə kəskinləşir. Bu, həm də sosial-iqtisadi vəziyyətin daha da ağırlaşmasına səbəb olur.

Revanşistlər baş nazir Nikol Paşinyanı hakimiyyətdən uzaqlaşdırmaq üçün dəridən-qabıqdan çıxırlar da, hələ ki, heç bir nəticəyə nail ola bilmirlər. Keçmiş hərbi xunta etirazlarına əsas kimi hakimiyyətin yürütdüyü uğursuz siyasəti göstərir. Onlar iqtidardan xarici siyasətinin ölkəni uçuruma sürüklədiyini, dövlətçiliyin itirilməsi ilə üz-üzə qoyduğunu iddia edirlər.

Bu arada erməni Apostol Kilsəsinin rəhbəri II Qareqin Dəşnakşütun Partiyasının birlo nümayəndəsi (partiyanın idarəedici orqanıdır - red.) Akop Ter-Çaxaturyan görüşüblər. Görüşdə əsas müzakirə mövzusu regional hadisələr, xarici çağırışlar, Ermənistanın qarşısında duran problemlər və daxili siyasi situasiya olub. Tərəflər həmçinin Qarabağ ermənilərinin haqlarının müdafiəsi ilə bağlı proqramla dəstəyi davam etdirəcəklərini bildiriblər. Bundan başqa,

onlar Hayastanla-diaspor arasında əlaqənin gücləndirilməsi gərəkliliyini bildiriblər.

Qeyd edək ki, kilsə və daşnaklar son bir ildə müttəfiq kimi hərəkət etməyə başlayıblar. Adətən daşnaklar Ecmədzinə güvənmir və onun Kilikiya Katolikosluğu ilə hərəkətinə üstünlük verirlər. Qalstanyanın etirazlarından sonra daşnaklar Ecmədzinlə yaxınlaşaraq Bakı ilə İrəvanın barışıq prosesinə mane olmağa cəhd edirlər. Daşnaklar bu baxımdan diaspor daxilində də Paşinyana qarşı təbliğatı artırır və böyük nəticələr əldə ediblər. Akop Ter-Çaxaturyanın katalikosla görüş-

məsi isə daşnakların bundan sonra da kilsə ilə birgə hərəkət edəcəyini deməyə əsas verir.

Bununla yanaşı, İkinci Qarabağ müharibəsində, daha sonra tərxiatlar nəticəsində ölmüş hərbiçilərin valideynləri də İrəvanda dövlət qurumlarını qarşısında aksiyalar təşkil edirlər. Hayastan İstintaq Komitəsinin binası qarşısına toplaşan valideynlər komitə sədri ilə görüşmək istəyirlər. Döyüşdə yaralanmış hərbiçilər Merix Naumyanın atası deyib ki, 44 günlük müharibədə əlil olmuş, amma tibbi-sosial ekspertiza zamanı hüquqlarının pozulmasından şikayət edən

xeyle sayda hərbiçilər var. Müharibədə ağır yaralanmış həmin şəxslər şikayət edirlər ki, ekspertizanın gedişində ekspert komissiyalarının qərarı anormal qaydalarla verilir. Yəni onlar 1-ci qrup olsalar da, 3-cü qrup üzrə əlillik alırlar. Bir çoxu isə ümumiyyətlə, əlil statusu ala bilmir.

Bütün bunların fonunda Hayastanda sosial-iqtisadi durum getdikcə ağırlaşmaqda, ölkədə yaşanan tənəzzül durmadan genişlənməkdədir. Bu əsnada sadə vətəndaşların vəziyyəti daha da pisləşir ki, bu da ölkədə müşahidə olunan sosial narazılığın artmasına rəvac verir. Hazırda əhalinin durumu olduqca acınacaqlıdır. Onlar böyük səfəlat içində yaşayırlar, gündəlik ərzaq almağa pul tapmaqda belə çətinlik çəkirlər. İndi Hayastanda əhalinin böyük əksəriyyəti banklara borcludur. Bank faizləri isə kifayət qədər yüksəkdir.

Bütövlükdə bütün bunlar Hayastanın böyük tənəzzül yaşadığını göstərir.

Elçin CƏFƏROV,

"Azərbaycan"

Avropa iqtisadiyyatı tənəzzüldədir

Yanlış yanaşma tezliklə daha ağır nəticələrə gətirib çıxaracaq

Avropanın gələcəyi nikbinlik doğurmur. Bu, ümumi rifah vədədən Avropa İttifaqının böhranı ilə əlaqələndirilir. Bununla belə, avropalılar hələ də sadələşməsinə inanırlar ki, tərəqqi əmək və məhsuldarlığın artımı hesabına deyil, gələnlərin yenidən bölüşdürülməsi yolu ilə əldə edilir.

Avstriyalı analitik Kristian Ortner hesab edir ki, bu köndən yanlış yanaşma çox tezliklə kədərlə nəticələrə gətirib çıxaracaq. Sahibkarların, menecerlərin və iqtisadçıların çoxsaylı xəbərdarlıqları Avropa İttifaqının vətəndaşlarının və seçicilərinin əksəriyyətini hələ də inandırma bilməyib ki, Avropa iqtisadiyyatı çökmək təhlükəsi ilə üz-üzədir və ənənəvi firavanlıq tezliklə itiriləcək. Belə qənaətlə gəlinir ki, uzunmüddətli rahat həyat avropalıları tənqidi düşünmə tə-

zindən məhrum edib. Onlar hələ də rifahın yuxarıdan verilmiş hədiyyə olduğunu inanırlar və ağıllarına belə gətirə bilmirlər ki, sadəcə bir neçə yanlış siyasi qərar həyatlarını dərhal alt-üst edə bilər.

İsveçin "Ericsson" holdinqinin idarə heyətinin sədri Börje Ekholm Londonda çıxan "Financial Times" qəzetinə verdiyi müsahibədə qitənin perspektivindən danışarkən bildirib ki, Aİ dövlətlərinin bütün prosesləri tənzimləmək və nəzarətdə saxlamaq istəyi Avropanı iqtisadi baxımdan "əhəmiyyətsiz" edib.

Avropadan hasilatın geri çəkilməsi prosesi sürətlə getsə də, görünür, heç kim bundan narahat deyil. Onilliklər boyu sol-liberal tələnlər rifahın sənaye və ticarət artımı ilə deyil, yenidən bölüşdürülməsi yolu ilə yaradıldığına kor-koranə inanən bir nəsil formalaşdırıb. Hətta əksinə, sol təmayüllü liberallar və "yaşıl siyasətçilər" arasında ciddi şəkildə inananlar var ki, sənaye istehsalının azalması müsbət haldır, çünki bu, CO₂ emissiyalarını azaldır.

Ortnerin fikrincə, belə bir təsəvvür yaranır ki, avropalılar ruhi xəstələrin hakimiyyəti ələ keçirdikləri dəlihanada yaşayırlar və yoxsullaşmanın onların əsas siyasi məqsədli olduğunu böyan edirlər. Təəssüf ki, bu yanaşma xəstə təxəyyülün məhsulu deyil, əslində çoxdan reallığa çevrilib. Beynəlxalq investorların bu mənfi tendensiyanı nəzərə almalı və Avropa elminə və istehsalına qoyulan sərmayələri daim azaltmaları buna sübutdur. Son onillik ABŞ və Avropa arasında dərinləşməyə davam edən böyük uçurumu nümayiş etdirib. Əgər 2010-cu ildə ABŞ və Aİ-nin ÜDM-i təxminən bərabər idisə, hazırda ABŞ bu göstərici üzrə Avropanı 30 faiz qabaqlayır. Bütün bunlar onu göstərir ki, Avropanın deqradasiyası davam edir. Bu prosesin orta statistik avropalıya dərhal görünməməsi şüurun və rəsmi təbliğatın ələti ilə izah olunur. Qərbi Avropada gənclər "yaşıl inqilab"ın onlara firavanlıq gətirəcəyi ilə bağlı yalan illüziya verilir.

Qeyd olunduğu kimi, Avropadakı siyasi qüvvələrin heç biri yaxınlaşan təhlükəyə insanların gözüni açmağa çalışmır. Hətta mühafizəkar partiyalar da sosialist dünyagörüşü virusuna yoluxublar və "zəncirlənmiş" məhsuldar qüvvələri azad edə biləcək radikal iqtisadi islahatları rədd edirlər. İndiki Avropa İttifaqında bu, sadəcə olaraq, ağılaşmıqdır. Buna görə də aktiv gənə avropalılar öz çantalarını yığıb köhnə qitəni tərk edirlər, çünki onlar şəxsi və peşəkar inkişaf üçün heç bir perspektiv görmürlər.

Alman iqtisadçı alim Henrik Müller "Manager Magazin" nəşrinin səhifələrində əhalini sosial apatiyanın bürüdüüyünü qeyd edir. Kasıb olsa da, insanlar dəyişiklikdən qorxur və indiki vəziyyətə təslim olurlar. Bəs bu dərğunluğun səbəbi nədir? Professorun fikrincə, insanlar deqradasiya rejimini "yeni normallıq" kimi qəbul edirlər və bioloqların dili ilə desək, sadəcə olaraq sosial anaboz halına düşürlər.

Beynəlxalq təşkilatların nüfuzunun getdikcə azaldığı bir zamanda Aİ ölkələri çətin vəziyyətdədir. Qoca qitənin dünyada rolu getdikcə azalır, Avropa İttifaqı təcridcən ifrat sağçı və milli-populist qüvvələrin hakimiyyəti ələ keçirdiyi bürokratik və qeyri-şəffaf bir struktura çevrilib.

Rizvan CƏFƏROV,

"Azərbaycan"

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Azərbaycan və Tatarıstan neftçiləri
bir-birinin təcrübəsindən faydalananacaqlar

İndi "Bibiheybat" yatağında "Tatneft" şirkəti də işləyəcək. "Tatneft" Azərbaycanın bu qədim yatağının işlənməsi layihəsinə daxil olacaq və burada SOCAR (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti) ilə birlikdə texnologiyaların tətbiqi üzərində iş aparacaq.

SOCAR-la Rusiyanın "Tatneft" Publik Səhmdar Cəmiyyəti (PSC) arasında neft-kimya sahəsində qarşılıqlı fəaliyyətə dair saziş və neft yatağında birgə işlərə dair anlaşma memorandumu hələ bu ilin mart ayında imzalanıb. SOCAR-ın və "Tatneft"-in rəhbərlərinin görüşü də olub və şirkətlər arasında insan kapitalının inkişaf etdirilməsi, bu istiqamət üzrə perspektiv birgə hədəflər barədə müzakirələr aparılıb. Bunun ardınca, may ayında isə SOCAR və "Tatneft" arasında əməkdaşlığa dair Yol Xəritəsi imzalanıb. Bu sənədlə şirkətlər arasında neft hasilatı, emalı, neft və neft-kimya məhsullarının satışı, təcrübə mübadiləsi, insan kapitalının inkişafı və digər sahələr üzrə əməkdaşlıq nəzərdə tutulur.

"SOCAR ilə bizim çox sıx əməkdaşlığımız var. Biz indi "Bibiheybat" yatağında işləri aparmağa hazırlaşırıq, burada SOCAR-dan olan həmkarlarımızla birlikdə mövcud texnologiyaların tətbiqi ilə məşğul olacağıq". "Tatneft"-in rəhbəri Nail Maqanov Almeteyevskdə keçirilən V Beynəlxalq Neft-Qaz Gənclər Forumunun iştirakçıları ilə neft şirkətlərinin əməkdaşlığı "Bərabər hüquqlu dialoq" sammiti zamanı belə deyib. Şirkətin rəhbəri nəzərə çatdırıb ki, "Bibiheybat" Azərbaycanın ən qədim yataqlarından biridir. Həmçinin əlavə

edib ki, "Tatneft" Türkiyədə də SOCAR ilə birgə işləyir, neft-kimyanın inkişafı və neft emalı zavodlarının yenidən qurulması sahəsində fəal iş aparır: "Biz həmkarlarımızla birgə sahələr üzrə birgə işləməkdən məmnunluq duyuruq".

Qeyd edək ki, "Tatneft" Rusiyanın beynəlxalq aləmdə tanınmış və qəbul edilmiş neft şirkətlərindəndir. Bu nəhəng istehsalat kompleksində neft və qaz yataqlarının geoloji kəşfiyyatı və işlənməsi, karbohidrogenlərin hasilatı və emalı, maşınqayırma, neft kimyası, yanacaqqaldırma, şin buraxılışı sahələri birləşib. "Tatneft" eləcə də maliyyə (bank və sığorta) sektoru şirkətlərinin kapitalında iştirak edir.

Şirkət Rusiyanın bir çox ərazisində neft-qaz yataqlarının öyrənilməsi, kəşfiyyatı və karbohidrogenlərin hasilatı ilə məşğul olsa da, əsas fəaliyyət məkanı Tatarıstandır. "Tatneft"-in respublikada və onun hüddurlarından kənarda yataqların geoloji cəhətdən öyrənilməsi üçün çoxsaylı lisenziyaları var. Şirkət indiyədək "Yeni Yelxov", "Bavlin", "Boncyuk", "1 May", "Sabacın" da daxil olmaqla 100-dən çox yataqda iş aparır. Bununla belə, əsas ehtiyat mənbələri dünyanın ən böyük yataqlarından olan "Romaşkin" də yerləşir. Şirkət ümumi hasilatının böyük hissəsini bu yataqdan əldə edir.

Yataqlarının coğrafi cəhətdən bir-birinə yaxınlığı, özünün emal və generasiya qurğularının, neftin və digər məhsulların satışı üçün logistika-sının olması şirkətin biznesinə müsbət təsir göstərir. Belə ki, "Tatneft" dünyanın onlarla ölkəsinə məhsul ix-

rac edir. Şirkətin neft emalı məhsulları Rusiyanın müxtəlif regionunda satılır. Şirkət neft-qaz hasilatının rentabelliyyəsinin, istehsalatı, emal məhsullarının satışının artırılması, əməliyyat xərclərinin azaldılması, sərmayələrin səmərəliliyinin yüksəldilməsi, idarəetmənin təkmilləşdirilməsi üçün daim yeni təşəbbüslər irəli sürür.

Sabit inkişafa və neft hasilatının getdikcə artmasına təkan verən həm də şirkətin böyük istehsalat təcrübəsi, müasir texnologiyalar və elmi-texniki potensialdır. Neft hasilatının biznes-planlaşdırılması, yataqların işlənməsi proseslərinin sürətləndirilməsi və iqtisadi cəhətdən daha səmərəli geoloji-texniki tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün burada mövcud olan modellər əsasında modeləşdirmə mərkəzi yaradılıb.

İndi bu əməkdaşlıq artıq öz bəhrəsini verməyə başlayıb. Onu da qeyd edək ki, "Tatneft"-in "yaşıl" yataqlara xidmət etmək, onlardan maksimum hasilat almaq sahəsində də zəngin təcrübəsi var. "Bibiheybat" yatağında da məhz bundan istifadə ediləcək.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Elektrik enerjisi istehsalında "yaşıl enerji"nin payı 15 faizə yüksəlib

Bu ilin birinci yarısında elektrik enerjisinin istehsalı 13 milyard 557,4 milyon kilovat-saat, ixracı 444 milyon kilovat-saat, idxalı 96,4 milyon kilovat-saat olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə energetika naziri Pərviz Şahbazov məlumat verib.

O bildirib ki, hesabat dövründə İES-lər üzrə 11 milyard 525 milyon kilovat-saat, su da daxil olmaqla bərpaolunan enerji mənbələrindən 950,7 milyon kilovat-saat artımla 2 milyard 32,4 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal edilib.

Nazir vurğulayıb ki, bu dövrdə elektrik enerjisi istehsalında "yaşıl enerji"nin payı 15 faizə yüksəlib.

Azərbaycanda fərdi sahibkarların sayı 1 milyon 356 mini ötüb

Cari il iyulun 1-i vəziyyətinə hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün qeydiyyatdan keçmiş fərdi sahibkarların sayı 1 milyon 356 mini ötüb.

Dövlət Statistika Komitəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, hesabat dövründə hər dörd fərdi sahibkardan üçü "Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq", "Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri", "Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı" və "Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi" sahələri üzrə qeydiyyatdan keçib. Sahibkarlıqla məşğul olmaq niyyətində olan fərdi sahibkarların əsas hissəsi Bakıda (26,5 faiz), Lənkəran-Astara (10,2 faiz), Qazax-Tovuz (7,9 faiz) və Mərkəzi Aran (7,1 faiz) iqtisadi rayonlarında qeydiyyata alınıb.

Fərdi sahibkarların 77 faizi kişilər, 23 faizi isə qadınlar olub. Qadınlar "Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi" fəaliyyət növündə mövcud sahibkarların ümumi sayının 35,7 faizini, "Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq" fəaliyyət sahəsində 25,7 faizini, "Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri" fəaliyyət sahəsində isə 21,6 faizini təşkil edir. Sahibkar qadınların 28,6 faizi Bakıda, 10,2 faizi Lənkəran-Astara, 9,6 faizi Qazax-Tovuz, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda qeydiyyatdan keçib. Fərdi sahibkarların cins tərkibinin regionlar üzrə say bölgüsündən aydın olur ki, Qazax-Tovuz (28,2 faiz), Naxçıvan Muxtar Respublikası (26,7 faiz), Gəncə-Daşkəsən (25,9 faiz), Bakı (24,8 faiz) iqtisadi rayonlarında qadın sahibkarların payı ölkə üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Cari ildə sərnışindəşimada artım qeydə alınıb

Dəmir yolu nəqliyyatı ilə bu ilin yanvar-iyun aylarında 9,3 milyon ton yük, 3 milyon 849 min sərnışin daşınıb. 2023-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə yük daşınmasında 1,4 faiz, sərnışin daşınmasında isə 19,2 faiz artım müşahidə olunub.

Dövlət Statistika Komitəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, orta hesabla sutkada 373 vaqon yüklənib, 426 vaqon isə boşaldılıb. Sutka ərzində dəmir yolunun Şimal istiqaməti üzrə 17,3 min ton, Qərb istiqaməti üzrə 3,9 min ton, Cənub istiqaməti üzrə isə 0,7 min ton yüklənmə işi yerinə yetirilib. Dəniz nəqliyyatı ilə bu ilin yanvar-iyun aylarında daşınmış yüklərin həcmi 4 milyon 125 min ton təşkil edib və əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 8,6 faiz azalıb. Yüklərin 48,7 faizini neft yükləri təşkil edib. Dəniz limanları tərəfindən 6 milyon 852 min ton həcmində yükləmə-boşaltma işləri həyata keçirilib və yüklərin 5 milyon 487 min tonunu və ya 80,1 faizini tranzit yüklər təşkil edib.

Bu il iyul ayının 1-i vəziyyətinə limanlarda qalan yüklərin həcmi 303,8 min ton olub. Dövr ərzində bu nəqliyyat növü ilə daşınmış sərnışinlərin sayı 2023-cü ilin müvafiq dövrünə nisbətən 27,6 faiz artaraq 13,4 min nəfər olub.

Nəqliyyat sektorunda daşımaların həcmində xüsusi çəkisi ən böyük olan avtomobil nəqliyyatı ilə 65,6 milyon ton yük, 848,6 milyon sərnışin daşınıb və əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq 7,9 faiz və 8,6 faiz artım qeydə alınıb. Sərnışinlərin 95,3 faizi avtobus, 4,7 faizi isə minik taksilərinin xidmətlərindən istifadə edib. Yük dövriyyəsi 11,1 faiz, sərnışin dövriyyəsi isə 10,0 faiz artıb. Metro nəqliyyatının xidmətlərindən istifadə etmiş sərnışinlərin sayı 4,1 faiz artaraq 113,2 milyon nəfər olub. Hava nəqliyyatı ilə 1 milyon 784 min və ya 44,7 faiz çox sərnışin daşınıb. Daşımaların 99,9 faizi dövlət, 0,1 faizi isə özəl müəssisələrə məxsus nəqliyyat vasitələri ilə həyata keçirilib. Bu nəqliyyat növü ilə yükdaşıma 16,6 faiz artaraq 197,5 min ton olub.

Banklardakı əmanətlərin 65 faizdən çoxu milli valyutada qoyulub

Əhalinin banklardakı əmanətlərinin məbləği il ərzində 10,3 faiz artaraq cari il iyun ayının 1-nə milli valyuta ekvivalentində 13 milyard 678,7 milyon manat təşkil edib.

Dövlət Statistika Komitəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, əmanətlərin 65,3 faizi milli, 34,7 faizi xarici valyutada qoyulub, xarici valyutada qoyulmuş əmanətlərin məbləği əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 0,7 faiz, milli valyutada olan əmanətlərin məbləği isə 16,2 faiz artıb.

"Onlayn Azərbaycan" genişlənir və razılıqla qarşılanır

Ölkədə ev təsərrüfatı və biznes subyektlərinin 85 faizi genişzolaqlı internetlə əhatə olunub

Son illər ölkəmizdə internetin inkişafı və internet sürətinin artırılması yönündə fəal tədbirlər həyata keçirilir. Regionların, xüsusən paytaxtdan uzaqda yerləşən və nisbətən ucuz sayılan rayonların fiber-optik internetlə təmin edilməsi üçün bir sıra addımlar atılır.

Azərbaycanda genişzolaqlı internetin sürəti 2022-ci ilin dekabrında 27,15 Mbit/s olduğu halda, 2023-cü ilin eyni dövründə artaraq ortalama 35,25 Mbit/s-i keçib. Bu isə cəmi 12 ay ərzində olduqca yüksək nəticənin əldə edilməsi deməkdir. Hazırda Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən "Onlayn Azərbaycan" layihəsi çərçivəsində müxtəlif tipli mis kabel-lər və əvvəlki diroqlar istismardan çıxarılaraq kütülvə şəkildə müasir standartlara cavab verən fiber-optik kəmərlərlə və yeni diroqlərlə əvəzlənir. Burada əsas məqsəd bir neçə telekommunikasiya operatorunun birgə səyləri nəticəsində sürətli internetlə əksər regionları əhatələyən genişzolaqlı şəbəkə qurmaqdan ibarətdir. Dövlət-özəl tərəfdaşlıq modelinə əsaslanan layihənin icraçıları "Aztelekom" MMC, "Bakı Telefon Rabitəsi" MMC, "Azeronline LTD", "Smart Systems Technology" və "MegaLink" şirkətləridir. "Aztelekom" MMC də layihə çərçivəsində telekommunikasiya infrastrukturunun yenilənməsi və müa-

sir beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması istiqamətində genişmiqyaslı işlər görür. Gələcəkdə sürətli və kəskinləşən internet xidməti göstərən fiber-optik GPON (Gigabit Passive Optical Networks) şəbəkəsinin tikintisi ilə əlaqədar zəruri avadanlıqlar montaj olunaraq istifadəyə verilib, GPON texnologiyası əsasında layihələndirmə işləri həyata keçirilib. Şəhərin 90 faizdən çox hissəsi yüksək sürətli internetlə əhatə olunub. Hazırda şəhər ərazisində 20 mindən çox ev təsərrüfatı və biznes subyekti xidmətlərdən yararlanırlar. Yeni qoşulmalar davam etdirilir.

Şamaxı rayonunda da mövcud ev təsərrüfatı və biznes subyektlərinə GPON texnologiyası ilə yüksək sürətli internetə qoşulma imkanı yaradılıb. Belə ki, Şamaxı şəhərində şəbəkənin tikintisi yekunlaşıb. Şəhər mərkəzində 9125 təsərrüfatdan 3093 ev təsərrüfatı və biznes subyekti GPON xidmətlərindən yararlanırlar. Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyindən bildirilib ki, rayonun Muğanlı, Meysəri, Böyük Xınıslı, Şəhriyar, Avaxıl, Ərcimən, Dəmirçi, Səfəli, Qələybuğurd, Əngəxaran, Muğanlı, Şərəfil, Günəşli, Şirvanzadə, Qurdtepe, Mirikənd, Qaravəli, Məlcək, Kərkənc, İkinci Cabanı, Qonaqkənd, Cabanı, Həmyə, İkinci Çaylı, Çarhan, Adnalı, Sabirli, Nüydü, Göylər, Məlikçobanlı, Dağ Bağırılı, Birinci Çaylı, Laləzar, Quşçu, Bağırılı, Ovçulu, Hacıqədirli, Göylər Çöl kəndləri və Pırculu, Mədrəsə, Sabir, Yusif Məmmədliyəv qəsəbələrində 12214 təsərrüfat üçün

şəbəkənin tikintisi başa çatdırılıb. Ümumilikdə rayonda mövcud təsərrüfatların 80 faizdən çoxunun genişzolaqlı internetə çıxışı təmin olunub. Hazırda rayon ərazisində 8860 təsərrüfat GPON xidmətlərindən istifadə edir.

"Onlayn Azərbaycan" layihəsi üzrə "Aztelekom" MMC tərəfindən Şəbran şəhərində şəbəkənin tikintisi başa çatdırılıb. Şəhər mərkəzində 5989 təsərrüfatdan 2334 ev təsərrüfatı və biznes subyekti GPON xidmətlərindən istifadə edir. Rayonun Dəvəçikənd, Surra, Taxtalar, Sincanboyad, Dəvəçi, Mollakamallı, Ağalı, Daşlıyataq, Səhbətli, Ağbaş kəndlərində 4557 təsərrüfat üçün şəbəkənin tikintisi tamamlanıb. Ümumilikdə isə rayonda mövcud təsərrüfatların 70 faizinin genişzolaqlı internetə çıxışı təmin edilib. Hazırda rayon ərazisində 3459 təsərrüfat GPON xidmətlərindən yararlanırlar və burada da yeni qoşulmalar davam etdirilir.

Masallı şəhərində GPON texnologiyası əsasında fiber-optik şəbəkə yaradılıb. Masallı rayonunun İkinci Səmədxanlı, Bədəlan, Yusifli, Dəlləkoba, Çayqıraç, Aşurlu, Dəmirçi, Babaser, Qızıllar, Köhnə Alvardı, Təzə Alvardı, Böyük Kolatan, Bala Kolatan, Məşəkənarı, Böyük Xocavar, Banbaşı, Yeyəkənd, Abasbəyli və Xəlfələr kəndlərində işlər yekunlaşıb. Masallı şəhər mərkəzində 4538, rayonda isə 9857 ev təsərrüfatı və biznes subyekti genişzolaqlı internet xidmətlərindən yararlanırlar.

Ümumilikdə Masallı rayonu ərazisində 20403 ev təsərrüfatı və biznes subyekti yüksək sürətli internetlə əhatə olunub, 14000-dən çox abunəçi xidmətlərdən faydalanırlar və yeni qoşulmalar üçün çoxsaylı müraciətlər var. "Onlayn Azərbaycan" layihəsi çərçivəsində "Aztelekom" MMC İsmayıl rayonunda da xeyli işlər görüb. İsmayıl şəhərində şəbəkənin tikintisi yekunlaşıb. Şəhər mərkəzində 10235 təsərrüfatdan 6994 ev təsərrüfatı və biznes subyekti GPON xidmətlərindən yararlanırlar. Rayonun Xələnc, Talistan, Cülyan, Xanagah, Göytəpə, Mücühəfəteran, Rusan, Vəng, Hacıhəməli, Kürd Eldərbəyli, Mollışlaqlı, Gideyli, Qalagah, Soltan-kənd, Uştal, İvanovka, Balıq, Aşıq-bayramlı, Ənişdibi, Talış, Qarakol-luq, Hapıtlı, Yenikənd, Şükürçü, Uştalıqışlaq, Girk, Kəlbənd, Lahic, Qaraqaya, Gəndov, Namazgah, Ərəgət, Əhən, Topçu, Buynuz, Qurbanbəndi, Qubaxəlilli, Gəraybəyli, Əyyubbəyli, Xəlilli, "Köüllü 1", "Köüllü 2", Aşağı Zərnava, Diyallı, Yuxarı Diyallı,

Sədiyan, Güyüm, Təzəkənd, İkinci Yeniyl, Birinci Yeniyl, Ağbulaq, Qoşakənd, Tircan və Maçaxı kəndlərində 15442 təsərrüfat üçün şəbəkənin tikintisi başa çatdırılıb. Ümumilikdə rayonda mövcud təsərrüfatların 80 faizdən çoxunun genişzolaqlı internetə çıxışı təmin olunub. Hazırda rayon ərazisində 12393 təsərrüfat GPON xidmətlərindən yararlanırlar və yeni qoşulmalar aparılır.

Müasir texnologiyaların tətbiqi istiqamətində Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin həyata keçirdiyi "Onlayn Azərbaycan" layihəsi çərçivəsində ölkənin digər bölgələrində də yüksək sürətli internetin təmin edilməsi üçün müvafiq işlər planlı şəkildə davam etdirilir. Ümumilikdə 2,49 milyona yaxın təsərrüfat genişzolaqlı internetlə əhatə olunub. Bu, ölkədə mövcud ev təsərrüfatı və biznes subyektlərinin 85 faizini təşkil edir.

Qurban MƏMMƏDOV,
"Azərbaycan"

Gənclik

● Gələcəyə dəstək

Hər bir ölkənin gələcəyi onun gənclərinin düşüncə tərz, intellektual səviyyəsi, milli ruhu əsasında formalaşır. Azərbaycan gəncliyi xalqımızın əsrlər boyu yaratdığı dövlətçilik ənənələrini, milli mədəniyyəti gələcəyə daşıyan böyük qüvvədir. Onlar dövlətimizin həm bu günü, həm də gələcəyidirlər.

Son illərdə ardıcılıqla qəbul edilmiş və hazırda uğurla həyata keçiriləndə olan "Azərbaycan gənclərinin inkişaf strategiyası (2015-2025-ci illər)", müxtəlif dövlət proqramları, xüsusilə gənclərin azərbaycançılıq və dövlətçilik prinsipləri əsasında tərbiyəsinə, onlar arasında milli-dini dözümlülük, sülhsevərlik, humanizm dəyərlərinin təbliğinə və s. məsələlərə yeni imkanlar yaradır.

Bu gün Azərbaycanda həyata keçirilən gənclər siyasətinin, onlara göstərilən diqqət və qayğının əsasında ölkə üçün layiqli vətəndaş və sağlam nəslin yetişdirilməsi, cəmiyyətdə vətənpərvərlik ruhunun daim yüksək olması məqsədi dayanır. Belə bir ruh Azərbaycanı regionun ən qüdrətli ordusunu formalaşdırıb. Hər addımında insanlarımızın sevgisini, dəstəyini duyan bu ordı sıralarında xidmət edən gənclərimizin vətən sevgisinin gücü ilə nələrə qadir olduqlarını 2016-cı ilin Aprel zəfərində sübuta yetirdilər. Bununla həm də Azərbaycanı necə cəsur, vətənpərvər bir gəncliyin yetişdiyini görürük. Müstəqillik dövründə böyümüş gənclik Qarabağ müharibəsinin, itirilmiş torpaqlarımızın dərslərini yaxşı mənimsəyir. Bu işdə vətənpərvərlik təbliğatı aparın insanlarımızın da böyük əməyi vardır.

Prezident İlham Əliyevin tarixi tədbirlərdəki çıxışları cəmiyyət üçün əsl vətənpərvərlik tərbiyəsi, həmişə gəncliyə çağırış xarakteri daşıyırdı: "Azərbaycan getdikcə güclə-

Vətənpərvərlik

nəcek. Biz inkişaf yolundayıq. Bizim qarşımızda bütün yollar açıqdır, üfüqlər aydındır. Bundan sonra da Azərbaycan yalnız və yalnız inkişaf yolu ilə gedəcək. Ermənistan bizimlə heç cür rəqabət apara bilməz və bilməyəcək. Tarixi ədalət bizim tərəfimizdədir, beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir, iqtisadi güc bizdədir, hərbi güc bizdədir, vətənpərvərlik ruhu bizdədir".

44 günlük Vətən müharibəsinin ən ağır yükü də cəbhədə misilsiz qəhrəmanlıqlar göstərən, ərazi bütövlüyümüzə naminə şəhid olan, yaralanan, hər yüksəkliyin, kəndin, qəsəbənin, şəhərin azadlığı üçün silah yoldaşları ilə birgə böyük əziyyətlər çəkən gənc əsgər və zabitlərimizin üzünə düşdü. Qarabağın tacı, ruhumuzun şöhrəti olan Şuşanın azad edilməsi üçün qayalardan dırmanaraq yüngül silahlarla - bıçaqla, avtomatla tankın, topun üzərinə atılan, bu igitliyi dünyanın hər tarixinə düşən Azərbaycan gəncliyinin qəhrəmanlığını unutmaq olarmı?!

Vətən müharibəsi ərəfində, hərbi əməliyyatların gedişində hər yeri bayraqlarımızla bəzəyən, öz coşqusu ilə cəmiyyətimizi qələbə ovqatına kökləyən, inam yaradan da əsasən gənclərimiz idi. Prezidentin səfərbərlik çağırışına on minlərlə gənc qətiyyətlə cavab verdi. Hamı döyüşə getmək üçün könüllü yazıldı. Gənclərimiz yerli səfərbərlik orqanlarından dərhal orduya aparılmasını ısrarla tələb edirdilər. Hər vaxt cəbhədəki dostlarından, həmyaşıdlarından yardım almağa, düşməndən qisas almağa can atırdılar. Hərbi meydanına, qanlı savaşa sevinə-sevinə yollarınırdılar. Düşməni üz-üzə yalnız qələbə barədə düşünür, vətənpərvərlikləri, döyüş ruhları, hazırlıqları, əzmkarlıqları ilə işğalçının qorxulu yuxusuna çevrilirdilər. Onların azad edilmiş məskənlərində, ücrəngül bayraqlarımız qaldırılmalı, Dövlət himnimizi oxumalı Azərbaycan gəncliyinin Vətən qarşısındakı müstəsna xidmətlərinin tarixdə əbədləşmiş mənzərəsidir. Bu mənzərədə tarix

hər zaman Azərbaycan xalqının yenilməzliyini görəcək.

44 günlük Vətən müharibəsi gedişində cəmiyyətdə, ölkəmizin ərazi bütövlüyü kimi tələblərlə məsələlərdən sonra gələn bütün müzakirə mövzuları arxa plana keçirildi. Xalq böyük qələbə üçün imkanlarını tam səfərbər etdi. Əsgər və zabitlərimiz ön cəbhədə düşmənlə üz-üzə öldikləri silah ilə, cəmiyyət həyatının müxtəlif sahələrində çalışan əmək adamlarımız arxa cəbhədəki fəaliyyəti ilə, informasiya savaşında iştirak imkanı olan hər kəs sösi-sözü ilə, milli həqiqətlərimizi qatırmaqla və qələbəyə öz töhfəsini verməyə çalışdı. İndi hamı deyir, Vətən müharibəsində qazandığımız qələbə milli birliyimizin qələbəsidir. Ona görə bu qələbə bizim üçün bu qədər parlaq, dəyərli və tarixidir.

Azərbaycan gəncliyi öz missiyasını bu gün də davam etdirir. Azad edilmiş torpaqlarımızı göz bəbəyi kimi qoruyur. Vətən müharibəsində şücaət göstərmiş Azərbaycan gənclərinin qəhrəmanlığı la-

yıqincə qiymətləndirilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti on minlərlə gənclimizi Vətən müharibəsindəki xidmətlərini görə dövlətimizin ali orden və medalları ilə təltif edib. Onlar hər zaman bu orden və medalları sinələrində şərəflə daşıyaçaqlar. Elin-obanın, gələcək nəsillərin qürur yeri olacaqlar. Vətən müharibəsində şəhid olmuş gənclərimizin məzarları ön müqəddəs və yerimizdir. Dövlətimiz şəhid ailələrinin, müharibədə sağlamlığını itirmiş əsgər və zabitlərimizin, mülki vətəndaşlarımızın hər zaman yanındadır. Onların sosial müdafiəsi üçün lazımı tədbirlər görülür. Azərbaycan gəncləri də müxtəlif vətəndaş təşəbbüsləri ilə bu məsələlərdə dövlətimizə dəstək olmağa çalışır.

Vətənə böyük zəfərlər qazandırmış bu gənclik ölkəmizin möhtəşəm nailiyyətləri ilə tariximizin yeni şanlı səhifələrini yaradır.

İradə ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"

● Peşəsinin vurğunu

Dövlətimiz gənclər üçün geniş imkanlar yaradıb

"Babam ibtidai sinif müəllimi idi. Onun öz peşəsinə sevgisi bütün nəslə təsir etmişdi. Qohum-əqrəbə peşə seçimi edəndə çox fikirləşməli olurdur. Pedaqoji sahəyə üstünlük verirdilər. Mən də kiçik yaşlarımdan həyatımı uşaqlara həsr edəcəyim barədə qərarlı idim. Öz hücrəmə çəkilib gah müəllim, gah da həkim olurdum... Orta məktəbdə kimya, biologiya dərslərini keçəndən sonra daha çox uşaq həkimini olacağım barədə fikirləşirdim. Uşaqlar bir ailənin sevinci, bir nəslin davamçısı, bir millətin gələcəyidir. Qəbul imtahanı zamanı seçim edəndə Tibb Universitetinin pediateriya, formokologiya və Bakı Dövlət Universitetinin Biologiya fakültələrini göstərdim..."

Söhbət redaksiyamızın qonağı olan gənc həkim Rəqina İlqar qızı Nemətovadan gedir.

O, 1988-ci il yanvarın 25-də Bakı şəhərində anadan olub. 2005-ci ildə 145 saylı məktəbi fərqlənmə diplomu ilə bitirərək elə həmin il ATU-nun Pediateriya fakültəsinə qəbul olub. 2011-ci ildə ATU-nu da fərqlənmə diplomu ilə bitirən gənc həkim rezidentura təhsilini K.Fərəcova adına Elmi-Tədqiqat Pediateriya İnstitutunda alıb.

Həkimlik fəaliyyətinə bu institutda başlayan Rəqina Nemətova 2018-ci ildə Yeni doğulanların reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsinə müdir təyin edilir. Gənc həkim Rusiya, Türkiyə, Latviya, Kipr və bir sıra xarici ölkələrdə keçirilən konqres və simpoziumlarda ölkəmizi təmsil edib.

Rəqina xanım uşaq həkimliyinin spesifik xüsusiyyətlərindən də bəhs etdi: "Bütün peşələrin özünəməxsus çətinlikləri var. Mən deyirdim ki, pediateriya tibbin ən çətin sahəsidir. Nəzərə alın ki, pasiyent dilsiz-ağızsız yeni doğulan körpədir. Uşaq bədən dili, baxışları ilə özü hər şeyi ifadə edir".

Həkim pasiyentin bədən ifadəsinə, səsində, təbriyə görə xəstəliyi müəyyən etməyi bacarmalıdır. Bunun üçün həkimdə güclü hissiyyat olmalıdır. Üçün hissiyyatın yoxdursa, gündə 100 kitab oxusan belə xəstəliyi müəyyən edə bilməyəcəksən. Buna altıncı hiss deyilir. Bu, olmasa həkim olmaq mümkün deyil.

Rəqina xanımın qeysəriyyə əməliyyatı ilə doğulan uşaqlar barədə də söhbət etdik. O dedi:

- Uşaq həm qeysəriyyə, həm də təbii doğuş yolu ilə dünyaya gəlir. Çox təəssüf ki, bu gün dünyaya gələn körpələrin çoxu qeysəriyyə əməliyyatı ilə doğulur. Bunun da müxtəlif səbəbləri var. İlk növbədə analara təbii doğuşun faydası düzgün izah edilmir. Bəzən həkim özüni yor-

maq istəmir, bəzən ana özü qorxur. Məlumatızsızlıqdan gənc analar qeysəriyyəyə üstünlük verirlər. Bircə faktı deyim, təbii doğuş olanda uşaqların ağ ciyərinə olan maye sızılma nəticəsində tənəffüs yollarından xaric olur. Belə uşaqlarda tənəffüs çatışmazlığı xəstəliyi olur. Təbii doğuş olanda uşaq ananın mikroflorası ilə tanış olur. Çox təəssüf ki, bizə gələn xəstə uşaqların əksəriyyəti qeysəriyyə ilə doğulanlardır.

Qeysəriyyə kəsiyi ilə doğulan uşaqlar ilk anda ananı tanımır. Ana əməliyyatda olduğu üçün uşaq ilk dəfə gözünü açanda anasını yox, tibb bacısını görür, tibb bacısı ilə "tanış" olur.

Rəqina həkim deyir ki, xəstə uşağın sağlamlığında həkimdən çox valideynin inamı böyük rol oynayır. Körpələri xəstə doğulan valideynlərdə xəstənin sağlamlığına inam itəndə sanki körpə onu hissə edir. Valideynin, atanın, ananın inamı telepatik yolla uşağa keçir ona güc verir.

Rəqina xanım bizimlə söhbətində çox vacib bir məsələyə də toxundu: "Gənclərə müraciətə demək istəyirəm ki, insanın ən güclü müdafiəsi onun savadı, inamı, qətiyyətidir. Heç kim düşünməsin ki, savadlı olub inkişaf etmək üçün mütləq güclü arxası, himayədarı olmalıdır. Dövlətimiz bu gün savadlı, gənc kadrlar üçün geniş imkanlar yaradıb. Müəllim ailəsindən çıxmışam. Dövlətimizin gənclərə olan qayğısı və özümün çalışqanlığım, biliyim, bacarığım sayəsində çoxlarınm ömrü boyu xəyal etdiyimi bir mərhələdəyəm. Qazandığım uğurlara görə məni yetişdirən valideynlərimə, imkanlarımdan düzgün istifadə etdiyinə görə institutumuzun rəhbərliyinə, tutduğum mövqeyə görə gənclərə meydan verən dövlətimə minnətdaram".

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Təlim proqramı
Milanda davam edib

ADA Universitetinin Milan Politeknik Universiteti ilə birgə təklif etdiyi sertifikatlaşdırılmış praktiki təlim proqramının ikinci modulu Milanda davam edib.

Universitetdən bildirilib ki, bu modulun əsas məqsədi tarixi və memarlıq binalarının yeni təyinat üzrə bərpası və urbanistik kontekstdə canlandırılması ilə bağlı çoxsaylı nümunələr əsasında nəzəri və praktik bilik verməkdir.

Modulun ilk günündə Milan Politeknik Universitetinin beynəlmilləşmə üzrə prorektorları Valente proqramda iştirak edən 20-dək gənc memarlar Şeki kampusu barədə fikir mübadiləsi aparıb, tövsiyələrini bölüşüb.

Proqram iştirakçıları müəzə və qrup işləri ilə yanaşı, Milan, habelə Breşia, Berqamo və Piacenza şəhərlərində səfər edib və tarixin müxtəlif dövrlərində xəstəxana, kilsə, sallaqxana, kənd və başqa məqsədlər ilə inşa edilmiş və fəaliyyət göstərmiş, hazırda işə təhsil ocağı kimi fəaliyyət göstərən çoxsaylı nümunələrlə tanış olublar.

Bundan əlavə, iştirakçılar UNESCO-nun maddi-mədəni irs siyahısına daxil olan "Crespi d'Adda" şəhərciyinə səfər edib, şəhərin kimliyinin qorunması ilə bağlı aparılan siyasət barədə məlumatlandırılıblar. İştirakçılar Milan, Genuya, Turin kimi böyük sənaye və kiçik dağ şəhərlərinin urbanizasiya çətinliklərini aradan qaldırmaq üçün verdiyi qərarlar və yürütdüyü sosializmə milli siyasətlə tanış olublar. Təlim iştirakçıların Milan Politeknik Universitetinin aidyyəti laboratoriyalarına baş çəkməsi və qrup işi ilə yekunlaşıb.

● Sənət dünyası

İncəsənət bütün insanları birləşdirir

Bir müddət öncə Bakının mərkəzində fəaliyyətə başlayan, açılışında ölkə Prezidenti İlham Əliyev və Birinci xanım Mehriban Əliyevanın da iştirak etdikləri Crescent Mall-da çoxşəhəli ticarət şəbəkəsi, 140 dildə yazılı, Azərbaycan, rus, ingilis dillərində isə şifahi məlumat verə bilən "Leyli" süni intellekt bələdçisindən əlavə, maraqlı doğuran digər məqam da yuxarı açıq məkanla qalxan hissədəki böyük sütunda yaradılmış Azərbaycanın mədəni irsinə istinadlı, milli elementlərdən ibarət incəsənət nümunəsi oldu.

Və şübhəsiz ki, həmin gün və sonradan bura üz tutan sakinlər müxtəlif çeşidli geyim ləvazimatları, aksesuarları, dadlı təamlarla yanaşı, bəzən əsərlərdən də bəhrələnməkdədirlər.

Söhbət Crescent Mall-un daxilində mərkəzdə yerləşən çoxmərtəbəli sütun üzərində dizayn edilmiş və milli elementləri özündə əks etdirən "Həyat Ağacı" adlı divar rəsminə gedir. Ölkəmizin, xalqımızın mədəni irsinə və tarixinə dayanan ornamentlərlə zənginləşdirilmiş bu dayaq-müstəviyə ağac, nar və Şah Abbas kimi milli elementlər həkk edilmişdir. Divar rəsminə təsvir edilən naxışlar və formalar sanki Orta əsrin milli xalqlarından birbaşa sütuna köçmüş həyat və birlik simvolidir. Milli ornamentlər və qışlar ilə zaman dinamikasında bir araya gələn "Həyat ağacı" isə sürətlə inkişaf edən, ənənələrimizə sadıq qalaraq gələcəyə doğru inamla hərəkət edən, birlik və azadlıq rəmzinə özündə cəmləyən Azərbaycan xalqının ifadəsidir.

Ticarət mərkəzindəki divar rəsmlərini çoxlu sayda tamaşaçı heyranlıqla bax-

dı, bəlkə də əksəriyyət bütün bunların gənc rəssam Məhərrəm Əli tərəfindən ərsəyə gətirildiyinin fərqi yox idi. Biz isə dünyaya səs və iz salmış klassik boyakarlığımızın fonunda oona ilə müasirliyi qovuşduran divar rəsmlərinin cazibəsinə istedadlı sənət adamı ilə görüşüb həmsöhbət olduq. Müəllif təvəzökarcasına söylədi ki, Crescent Mall-un interyerindəki çalışmaları indiyə qədərki fəaliyyətinin davamıdır: "Bu gündəkdə divar rəsmləri silsiləsindən çoxsaylı əsərlərimizi - Balaxanıda, İçərişəhərdə, Başçı Səfəroğlu, Ələvsət Quliyev küçələrində və digər yerlərdəki əl işlərimizi görüb-böyünənərdən zaman-zaman belə təkliflər, dəvətlər gəlir. Ticarət mərkəzindəki layihə

söykənir. Qobustanda qaya üzərindəki insan təsvirlərindən tutmuş, yaş yüz illərlə üzlən qədim xalçalarımız mədəni irsimizin tarixliyini, milli kimliyimizi orijinallığıyla qürurla əks etdirir. Müasir dövr təsviri sənətimiz dövlətimizin dostuylə Azərbaycanın mədəni şöhrətini bütün dünyaya yayır".

Bəs niyə daha çox Street art? Müsahibim əlavə edir ki, rəssamlar cəmiyyətimizin önəmli və həssas təbəqəsidir: "Sadə dilə desəm, geyindiyimiz paltardan tutmuş, yaşadığımız evlərə, istifadə etdiyimiz minik avtomobilləri, gündəlik məişət əşyaları bir sözə, bizi əhatə edən bütün maddi aləmdə rəsamların vacib əməyi var. Konseptual

xalçaçı rəssam və Street art rəssamı kimi istər öz yaradıcılığında, istərsə də şəhərin mərkəzi küçələrindəki divar rəsmlərində klassik və müasir incəsənəti üz-üzə qoyub məni narahat edən suallara cavab tapmağa çalışıram. Yaradıcılıq - olan və yoxdur olmayan bir şeyi fərqli, fərdi tərzdə ifadə edə bilmək bacarığıdır".

Məhərrəm Əliyev 1992-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şəhər rayonunda dünyaya göz açıb. Uşaqlıqdan seyrinə düşdüyü rənglər aləmində öz kiçik palitrasını yaradıb, dəmənərdəki hiss və duyğularla böyük sənətə can atıb. Elə bu arzularla da rəssam olmağı qərarlaşdırıb, orta məktəbi bitirdikdən sonra sənədlərini Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasına təqdim edib. 2012-2016-cı illərdə bu təhsil ocağında tanınmış müəllimlərdən, sənət ustadlarından dərslər alıb. 2020-ci ildən Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının üzvüdür.

2013-2017-ci illərdə "Xeyirə Vəsi-lə" layihəsinin 5 seriyasında, 2018-ci ildə Kastamonu-Bakı dostluq seriyasında, 2021-də "Naxçıvan - bəşəriyyətin beşiyi" simpoziumunda, "Art Zone Qəbələ", "Art Zone Masallı", "Art Zone Tovuz" (2022) seriyalarında, "Müharibə uşaqlarına xeyriyyəyə yardım", Özbəkistan və Azərbaycan Prezidentlərinin də qatıldığı Xivə və Daşkənd şəhərlərində keçirilən "Özbəkistan Azərbaycan rəsamlarının gözü ilə" simpoziumunda, Karvan art qrupun "Heydər Əliyev ili" çərçivəsində "Qarabağ" (2023) seriyasında "Muzey mərkəzi Şuşa", "İrsin izi ilə", "Qarabağ" (2024) art simpoziumlarında uğurla iştirak edib.

Qurban MƏMMƏDOV,
"Azərbaycan"

Norveçdə təhsil alan
azərbaycanlı gənc Fizika
İnstitutunun qonağı olub

Norveçdə IB məktəb proqramı üzrə təhsil alan azərbaycanlı Səbinə Quliyeva Fizika İnstitutunun qonağı olub.

İnstitutdan bildirilib ki, görüşün məqsədi Fizika İnstitutunda aparılan elmi-tədqiqat işləri, elmi müəssisədə mövcud olan müasir maddi-texniki baza haqqında məlumat əldə etmək və təhsil dövründə qazandığı biliklərin real tətbiqat mühitində yerini müəyyənləşdirmək olub.

İnstitutun elmi katibi Afət Kərimova və Elmi innovasiyalar və xarici əlaqələr şöbəsinin müdiri Rüstəm Rüstəmov Səbinə Quliyeva ilə görüşüblər. Görüşdə qonağa institutun fəaliyyət istiqamətləri, elmi araşdırmaları barədə məlumat verilib, gələcək əməkdaşlıq imkanları haqqında müzakirə aparılıb. Vurğulanıb ki, Fizika İnstitutu perspektivli və həvəsli gənclərə hər zaman dəstək olmağa hazırdır.

Səbinə Quliyeva İngiltərə və Norveçdə bir neçə aparıcı universitetlərdə təhsilini davam etdir-mək üçün müraciət edəcəyini bildirib. O, fizika elminə böyük marağı olduğunu vurğulayıb. Səbinə Quliyeva bu istiqamət üzrə bakalavriat təhsilini davam etdirmək istədiyindən Fizika İnstitutu ilə tanış olduğunu söyləyib. O, Azərbaycanda fizika və riyaziyyat fənləri üzrə bira olimpiadalarda iştirak etdiyini və mükafata layiq görüldüyünü bildirib. Qeyd edib ki, Norveçdə regional səviyyədə təşkil olunmuş olimpiadaların da qalibi olub.

Daha sonra institutun əməkdaşları Səbinə Quliyevaya laboratoriyalarda aparılan tədqiqatlar, istifadə olunan avadanlıqlar haqqında məlumat veriblər.

32 ildən sonra nəşi tapılan şəhid Məmməd Mirzəyev Ağdamda torpağa tapşırılıb

Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş hesab olunan Məmməd Hüseyn oğlu Mirzəyevin meyitinin qalıqları Ağdam rayonunda dəfn edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Quzanlı qəsəbəsində Ağdam Dram Teatrının qarşısında rayon sakinlərinin, şəhidin ailə üzvlərinin, Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşlarının, ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə vida mərasimi keçirilib.

Vida mərasimindən sonra şəhid Quzanlı qəsəbəsindəki Şəhidlər xiyabanında dəfn edilib, ruhuna dualar oxunub.

Qeyd edək ki, Məmməd Mirzəyev 1967-ci ildə Ağdam rayonunun Güllüce

kəndində anadan olub. O, 1992-ci il fevralın 17-də Xocavəndin Qaradağlı kəndi işğal olunan zaman itkin düşüb.

Şəhidin meyitinin qalıqları Vətən müharibəsindən sonra Qaradağlı kəndi ərazisində aşkar edilib.

"YAŞAT" Fondu şəhid övladları üçün Antalyada düşərgə təşkil edir

"YAŞAT" Fondunun, Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyinin, Türkiyə Respublikasının Gənclik və İdman Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə Vətən müharibəsi şəhidlərinin övladları üçün Antalya şəhərində yay düşərgəsinə başlanılıb. Düşərgə iştirakçıları iyulun 14-də Bakıdan yola düşüblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, şəhidlərimizin 18-22 yaş aralığındakı qız övladlarının qatıldığı yay düşərgəsi iyulun 21-dək davam edəcək. Layihənin ikinci hissəsində şəhidlərimizin oğlan övladları iştirak edəcəklər. Həmin düşərgə isə iyulun 29-dan av-

qustun 3-dək olan günləri əhatə edəcək. Proqram çərçivəsində müxtəlif idman növləri üzrə yarışlar, təlimlər və əyləncəli oyunların keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Düşərgənin əsas məqsədi gənclərin mədəniyyət və təcrübə mübadiləsində iştirakı, yeni dostluqların qurulması və beynəlxalq mühitin öyrənilməsidir. Düşərgə Türkiyənin Gənclik və İdman Nazirliyinin nəzdində

fəaliyyət göstərən Alaaddin Keykubat Kampında keçirilir. Burada şəhid övladları ilə birgə Türkiyənin fərqli bölgələrindən olan gənclər də iştirak edirlər.

Şəhidlərimizin müxtəlif yaş qruplarına uyğun övladları üçün "YAŞAT" Fondu tərəfindən mütəmadi olaraq

düşərgələr, kurslar, layihələr, təlimlər təşkil edilir, onların yüksək səviyyəli təhsilinə dəstək göstərilir.

Xatırladaq ki, "YAŞAT" Fondunun təşkilatçılığı ilə şəhid övladlarından ibarət daha bir qrup yay məktəbində iştirak məqsədilə Londona gedib.

"Ceyranları qoruyaq!" adlı ekoloji yay düşərgəsi

Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə start verilən "Ceyranların Qafqazda tarixən məskunlaşdıqları ərazilərə reintroduksiya" proqramının gənclərinin maarifləndirilməsi və inkişafı istiqaməti üzrə "Ceyranları qoruyaq!" adlı növbəti ekoloji yay düşərgəsi iyulun 10-12-də Göygöl rayonunda keçirilib.

IDEA İctimai Birliyi, Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu, Təhsil Nazirliyinin Respublika Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzi və Ümumdünya Təbiəti Mühafizə Fondunun (WWF) Azərbaycan nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilən düşərgəyə Göygöl, Gəncə və Samux rayonlarından ümumilikdə 30 məktəbli qoşulub.

IDEA İctimai Birliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, "Ceyranları qoruyaq!" adlı ekoloji yay düşərgəsinin keçirilməsində əsas məqsəd ceyranların reintroduksiya edildiyi ərazilərdə, o cümlədən onların məskunlaşdığı təbii ərazilərə yaxın yerlərdə yaşayan gənclərin maarifləndirilməsidir.

Düşərgə zamanı məktəblilər ceyranların həyat tərzi, ölkəmizdə məskunlaşma tarixi, yayıldığı ərazilər və təbiətdəki rolu, nadir canlı növünün popul-

yasiasının bərpası üzrə görülən işlər və uğurlar haqqda təqdimat, təlim və ekskursiyalarda iştirak edib, o cümlədən müxtəlif ekoloji müsabiqələrə və ətraf mühitlə bağlı əyləncəli bilik yarışlarına qoşulublar. Uşaqlarla təbiətdə komandalarası ekoloji oyunlar, fauna növlərimizin ayaq izləri əsasında təyin edilməsi üzrə çalışmalar keçirilib, təbiət ərazilərində təhlükəsizlik qaydaları izah edilib.

Sonda iştirakçılara sertifikatlar və xatirə hədiyyələri təqdim olunub.

Qeyd edək ki, "Ceyranların Qafqazda tarixən məskunlaşdıqları ərazilərə qaytarılması" proqramı 2010-cu ildə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən başlanılıb və hazırda IDEA İctimai Birliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və WWF Azərbaycan nümayəndəliyinin birgə əməkdaşlığı çərçivəsində uğurla icra olunmaqdadır. Bu illər ərzində 370 baş ceyran Şirvan Milli Parkından Azərbaycan və Gürcüstanadakı tarixən məskunlaşdıqları ərazilərə reintroduksiya edilib,

onların daimi monitorinq və mühafizə işləri həyata keçirilməkdədir. Ceyranların sayının artırılmasını və onların mühafizəsini nəzərdə tutan proqramın əsas istiqamətlərindən biri də ictimaiyyət arasında maarifləndirmənin artırılmasıdır. Bu məqsədlə məktəblilər üçün təşkil edilən bu cür yay düşərgələri mühüm əhəmiyyət daşıyır. Uğurlu işlər nəticəsində hazırda Azərbaycanda ceyran populyasiyasının sayının 9 min başa qədər olduğu müəyyən edilib.

OXUCULARIN VƏ MƏTBUATYAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatyayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuatyayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik -187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) **manat**

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) **manat**

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) **manat**

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) **manat**

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Qanvermə aksiyası təşkil olunub

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyindəki Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda qanvermə aksiyası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşəbbüsü və təşkilatçılığı, Gənclər Fondu, Milli QHT Forumu, Azərbaycan Könüllü Təşkilatları İttifaqının dəstəyi ilə keçirilən aksiyada Dövlət Komitəsinin sədri Ramin Məmmədov, VI çağırış Milli Məclisin deputatları Əziz Ələkbərlilər, Ceyhun Məmmədov, 43 qeyri-hökumət təşkilatının üzvləri, idmançılar və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Aksiya iştirakçıları ölkəmizdə Məhərrəm ayında kütləvi olaraq təşkil edilən könüllü qanvermə ənənəsinin əhəmiyyətini vurğulayıblar. Aşura günündə zorakılıq etmək, özünə xəsarət yetirmək əvəzinə qanvermənin daha müdərək bir seçim olduğunu bildirərək, Kərbəla şəhidlərinin

xatirəsinə qan verilməsi təşəbbüsünün cəmiyyətdə təqdir edildiyini qeyd ediblər.

***

Abşeron Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında qanvermə aksiyası təşkil olunub. Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin, Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında və Milli Hematologiya və Transfuziologiya Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən qanvermə aksiyasında könüllü iştirak

edən rayon sakinləri ehtiyacı olan xəstələr üçün qan veriblər.

Xüsusi ayrılımsız tibb briqadası müraciət edənlərin sağlamlıq durumunu qiymətləndirib, daha sonra onlardan qan ehtiyatı götürülüb.

Donorlar bu cür aksiyaların keçirilməsinin vacibliyini nəzərə alaraq digər şəxslərdə qanvermədə fəal iştirak etməyə səsləyiblər.

"Birləşdik - 2024" təlimi çərçivəsində bir sıra tədbirlər keçirilib

"Birləşdik - 2024" beynəlxalq əməliyyat-taktiki komanda-qərargah təlimi çərçivəsində "Bərdər" taktiki səniti müəyyənləşdirmə, atıcılıq və bir sıra idman növləri üzrə yarışlar, həmçinin hərbi qulluqçuların mədəni-əsudə vaxtının səmərəli təşkili məqsədilə digər tədbirlər təşkil edilib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, yarışlarda Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Tacikistan və Özbəkistan respublikalarının hərbi qulluqçuları güclərini sınayıblar.

Yarışların nəticəsinə əsasən, qaliblərə kuboklar, medallar, fəxri fərmanlar və hədiyyələr təqdim edilib.

Sonda təlim iştirakçıları üçün konsert proqramı təşkil edilib.

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ASCO-nun struktur idarələrinə tələb olunan fərdi mühafizə vasitələrinin 4 (dörd) lot üzrə satın alınması məqsədilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 23 iyul 2024-cü il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Uzeynov 2
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1263

Tender komissiyası

«AZƏRBAYCAN»
qəzetinin reklam xidməti

Qəzetin daim yenilənən rəsmi internet ünvanı:
www.azerbaijan-news.az

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Dövlət Gömrük Komitəsinin kollektivi iş yoldaşları Vüsalə Rəcəbovaya anası

ADİLƏ HƏMİDOVANIN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Dövlət Universiteti Tarix fakültəsinin dekanlığı və Avropa və Amerika ölkələrinin yeni və müasir tarixi kafedrasının kollektivi kafedra müdiri Elmira Hüseynovaya həyat yoldaşı

CAVİD MİRXƏLİL OĞLU HÜSEYNOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman
Baş redaktor müavini	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi
	434-63-30, 539-72-39	- 539-63-82, 432-37-68
Məsəl katib	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi
	- 539-44-91,	- 538-56-60, 434-55-58
Məsəl katib müavini	- 539-44-91,	İctimai əlaqələr şöbəsi
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	- 539-49-20, 538-31-11,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Fototillatrasiya şöbəsi
		- 538-84-73,
		Kompyuter mərkəzi
		- 538-20-87,
		Mühəssisatlıq
		- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə
contact@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 3398

Sifariş 1567

Qiyməti 60 qəpik